

Taipalsaaren kunta

Talousarvio 2026

Taloussuunnitelma 2027–2028

Kunnanhallitus 17.11.2025 / 220 §
Kunnanvaltuusto 15.12.2025 / 96 §

TAIPALSAARI

SISÄLLYSLUETTELO

1.	TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	4
1.1	Taloussuunnittelun perusteet.....	4
1.2	Suunnittelun taloudelliset perusteet	4
1.2.1	Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden ennuste	4
1.2.2	Taipalsaaren kuntatalouden perusteet	6
1.2.3	Verotulot	7
1.2.4	Valtionosuudet	8
1.3	Kuntastrategia ja muut suunnitteluperusteet.....	9
1.3.1	Väestön rakenne ja väestömäärän kehitys.....	10
1.4	Riskianalyysi.....	12
2.	TALOUSARVION SITOVUUS, SEURANTA JA STRATEGISET TAVOITTEET	13
2.1	Talousarvion sitovuus ja tilivelvolliset.....	13
2.2	Talousarvion seuranta	15
2.3	Strategiset tavoitteet.....	16
3.	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	18
3.1	Ulkoisten toimintatuottojen ja -kulojen jakautuminen meno- ja tulolajeittain	18
3.2	Talousarvion sisäiset erät.....	19
3.3	Talousarvio ja -suunnitelma / Tuloslaskelmat 2024–2028.....	20
3.4.	Tehtäväalueiden tuloarviot, määrärahat ja tavoitteet.....	22
100	Vaalit	22
200	Tarkastus ja arviointi	22
30	Konsernihallinto	22
300	Hallintopalvelut	23
320	Elinvoimapalvelut.....	24
325	Työllistämispalvelut (sis. D326 Kotouttaminen)	26
40	Sivistyspalvelut.....	30
400	Sivistyspalveluiden hallinto	30
405	Ruokapalvelut.....	32
480	Varhaiskasvatus	35
490	Kulttuuri ja vapaa-aika	37
50	Tekniset palvelut	40
500	Teknisten palveluiden hallinto	41
510	Kaavoitus.....	42
570	Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut.....	44

575 Liikenneväylät	45
580 Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet	46
590 Vesihuoltolaitos	47
4. TULOSLASKELMAOSA	50
4.1 Tuloslaskelmaosan tuloarviot ja määrärahat	50
5. RAHOITUSOSA	51
5.1 Rahoituslaskelma	51
6. HENKILÖSTÖOSA	53
6.1 Henkilöstön lukumäärä	53
6.2 Henkilöstökulut	53
7. INVESTOINTIOSA	54
7.1 Investointiohjelma 2026 ja investointisuunnitelma 2027–2028	54
8. KONSERNIOSA	56
8.1 Tytäryhtiöiden tavoitteet taloussuunnittelukauden vuosille 2026–2028	56

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

1.1 Taloussuunnittelun perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelma-kausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteutavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tulolaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

1.2 Suunnittelun taloudelliset perusteet

1.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden ennuste

Valtiovarainministeriön syksyn 2025 taloudellisen katsauksen mukaan brutto-kansantuote (BKT) kasvaa 1 prosenttia vuonna 2025 ja 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027. Suomen talous toipuu kauppakiistojen ja epävarmuuden varjossa. Kesän aikana kertyneet tiedot vahvistivat käsitystä, että nimenomaan yksityinen kulutus jarruttaa talouden elpymistä Suomessa.

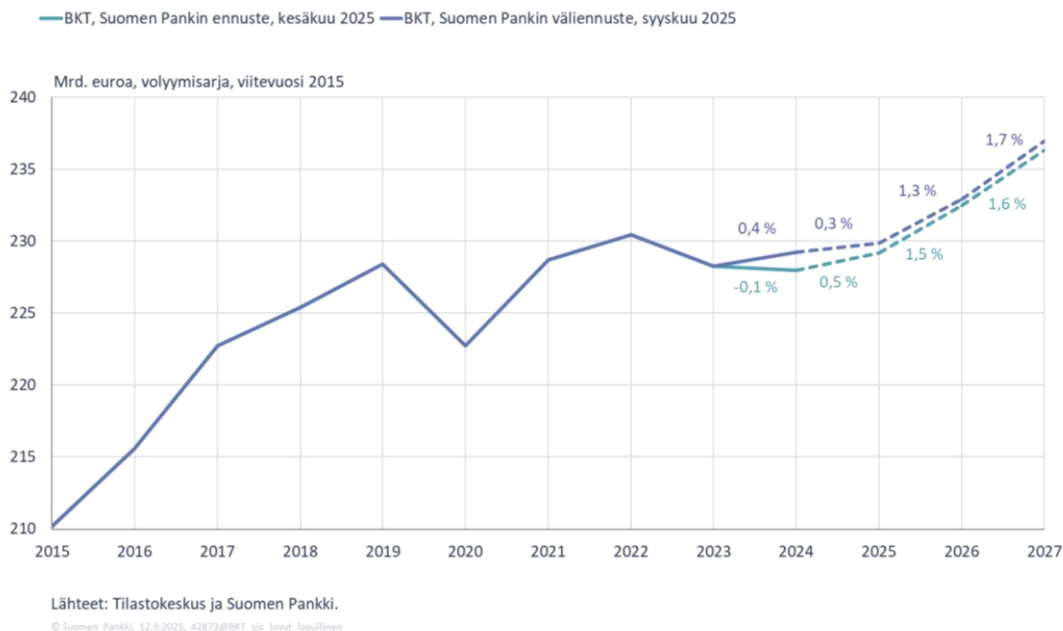
Korkotason aleneminen, kohtuullisen suuret palkankorotukset ja inflaation helpottaminen lisäisivät kulutuskysyntää normaalioloissa selvästi. Pelko työttömyydestä ja mm. yleinen levottomuus maailmassa syövät kotitalouksien luottamusta tulevaisuuteen. Tämä on aiheuttanut säästämisasteen nousua kuluttamisen sijaan. Suomalaisten pankkitalletusten määrä on ennätystasolla tällä hetkellä.

Yksityiset investoinnit ovat kuitenkin kasvaneet hyvin viime vuoden lopulta lähtien. Tiedot viittaavat siihen, että yritykset uskovat tuotteidensa kysynnän ja tuotannon kasvavan tulevaisuudessa.

Erityisesti yksityiset ja julkiset investoinnit kasvattavat kysyntää ja tuotantoa. Kasvava tuotanto vaatii vähitellen lisää työvoimaa yrityksiin. Työttömyyden vähenemisen myötä kotitalouksien usko tulevaisuuteen vahvistuu, säästämisaste pienenee ja kulutus lähtee liikkeelle vuoden 2026 aikana.

Julkisen talouden tila säilyy haasteellisena. Alijäämät sulavat hitaasti ja velka kasvaa suhteessa BKT:hen. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon menot, maanpuolustuksen menot ja korkomenot kasvavat nopeaa vauhtia. Puolustusmenojen nousuun vaikuttaa Venäjän raaka hyökkäyssota ja sosiaali- ja terveydenhuollon menoihin mm. väestön ikääntyminen.

Taloukasvu piristymässä ensi vuonna

Työllisyydessä ei ole tapahtunut kasvua alkuvuoden aikana. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen odotetaan kuitenkin paranevan ensi vuodesta lähtien. **Työllisyysasteen** ennustetaan nousevan jo hieman vuonna 2026 ja olevan 77,3 prosenttia vuonna 2027. Työttömyyden arvioidaan laskevan 9,0 prosenttiin vuonna 2026.

Keskeiset riskit ennusteessa liittyvät mm. geopolitiikkaan. Geopoliittinen jännite erityisesti Euroopassa sekä maailmantalouden epävarmuus heijastuvat Suomen talousnäkyymiin. Yhdysvaltojen tekemät alustavat tullisopimukset vähentävät epävarmuutta, mutta eivät poista sitä. Lopullisia sopimuksia ei ole solmittu ja sopimusten pitäminen on epävarmaa. Asuinrakentamisen näkymät ovat pysyneet edelleen haastavina, ja odotettavissa on, että alan vaikeudet hidastavat edelleen työllisyyden parantumista ja laajentavat taantuman vaikutuksia koko talouteen.

Positiivinen riski ennusteessa ovat Euroopan maiden puolustus- ja infrastruktuuri-investoinnit, jotka voivat nousta selvästi suuremmiksi kuin ennusteessa on oletettu. Niillä olisi positiivinen vaikutus euroalueen ja Suomen talouden kasvuun.

Kuntahallinnon alijäämä syvenee viime vuodesta 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen johtuen kulutusmenojen ja investointien kasvusta sekä heikosta verotulokehityksestä. Kulutusmenoja kiihdyttävät erityisesti palkkaratkaisuista johtuvat henkilöstömenot sekä kuntien laajentuneet tehtävät. Alijäämä supistuu ennustejakson lopulla hieman, mutta kuntien tulot eivät riitä kattamaan kasvavia menopaineita. (VM Taloudellinen katsaus 2025:49)

Kuntaliiton pääekonomisti Minna Punakallion mukaan kuntien ja kuntayhtymien talouden tila on heikompi kuin vuosi sitten. Taloustilastojen mukaan kuntien talous on kehittynyt vaatimattomasti kuluvaan vuoteen. Valtiokonttorin neljännesvuositilastojen mukaan kuntien toimintakulut ovat nousseet 6 prosenttia.

Kuntaliiton talousbarometrissä useampi kuin puolet kunnista kertoi kuntansa taloudellisen tilanteen heikentyneen verrattuna tilanteeseen 12 kuukautta sitten. Erityisen matalalla tasolla näkemykset nykytilasta olivat suurissa kaupungeissa, joiden veropohjaan talouden vaimea kehitys ja työttömyyden kustannukset iskevät erityisen rankasti. Maakunnittain tarkasteltuna talouden tila koettiin vahvaksi muun muassa Lapissa. Vaikka kuntien talousjohdon tunnelmat heikkenivät viime kevään kyselystä, niin pudotus ei ole kuitenkaan suuri.

Kuntien veronkorotuspaineet ovat tällä hetkellä maltilliset, mutta haasteet kasvavat pitkällä aikavälillä. 70 prosenttia Talousbarometriin vastanneista talousjohtajista arvioi kuntansa talouden näkymät seuraavan 12 kuukauden kuluttua huonoksi tai melko huonoksi. Vastauksista laskettu keskiarvo tippui viime kevään kyselystä 0,3 prosenttiyksikköä. Kolme neljäsosaa kunnista arvioi, että kunnallisveroon ei kohdistu muutos-paineita syksyllä 2025. Loppuosassa kuntia voisi muuttua ja 7 prosentissa kuntia muutos voisi olla yli 0,5 prosenttiyksikköä. Veronkorotuspaineet ovat suurimpia keski-suurissa 20 000–100 000 asukkaan kaupungeissa. Maltillista veronkorotuspainetta voi selittää valtuustokauden varhainen vaihe, jolloin vielä työskennellään tavoitteita ja linjauksia. Taloudellista niukkuutta esiintyy kaikenlaisissa kunnissa, mutta erityisesti pienimmissä alle 5000 asukkaan kunnissa. (Minna Punakallio, blogi 15.9.2025)

1.2.2 Taipalsaaren kuntatalouden perusteet

Kunnan toiminnan painopisteitä ohjaa valtuustossa 16.2.2022 (10 §) hyväksytty kuntastrategia vuosille 2022–2025. Strategian visiona on Parasta elämää. Ja sen painopisteinä ovat Kaikenikäiset samassa veneessä, Luonto ja Tasapainoinen talous. Strategia uudistetaan syksyllä 2025 ja uusi strategia on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2026 alusta lukien.

Vuoden 2026 talousarviota ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelmaa on laadittu tilanteessa, jossa talouden suhdanne näkyy kunnan verorahoituksessa. Verorahoitus nousee kuitenkin ennusteen mukaan vuoden 2025 arvioidusta toteumasta n. 0,65 milj. euroa.

Kunnanhallitus on antanut talousarvion laadinnan ohjeet syyskuussa 2025 ja käsitellyt painelaskelmaa sekä talouden muita reunaehdoja iltakoulussaan lokakuussa 2025. Tavoitteena on suunnittelukauden talouden tasapaino. Hallitus käsitteli verotuksen tasoa ja valtuusto päätti siitä marraskuussa 2025.

Talousarvion raamissa palkkojen nousun arvioitiin työehtosopimusten kustannusvaikutusten mukaisesti enintään kolme (3,5) prosenttia. Muissa ei-kiinteiden sopimusten kustannuksissa kasvuraami arvioitiin enintään kahteen (2) prosenttiin. Kaikkien kulujen kohdalla määrärahoja tarkasteltiin kriittisesti talousarvio-ohjeistuksen mukaisesti.

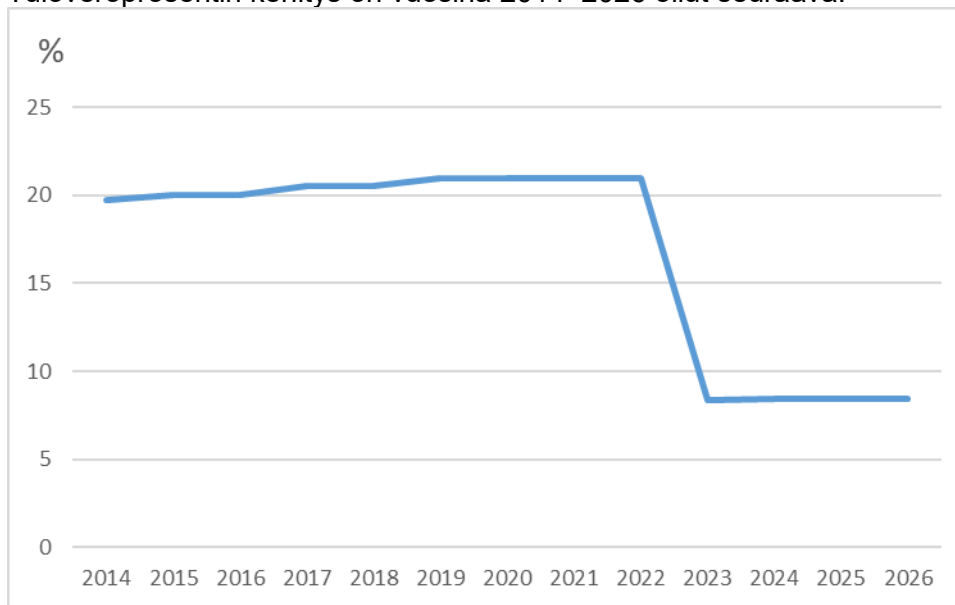
Käyttötalouden toimintatuotot ja -kulut on eritelty luvussa 3 Käyttötalousosa.

Verorahoituksen (verot ja valtionosuudet) määräksi on arvioitu yhteensä 14.863.076 euroa (Ta 2025: 14.920.462 euroa). Valtionosuuksia on arvioitu kertyvän 2.443.076 euroa (Ta 2025: 2.918.462 euroa).

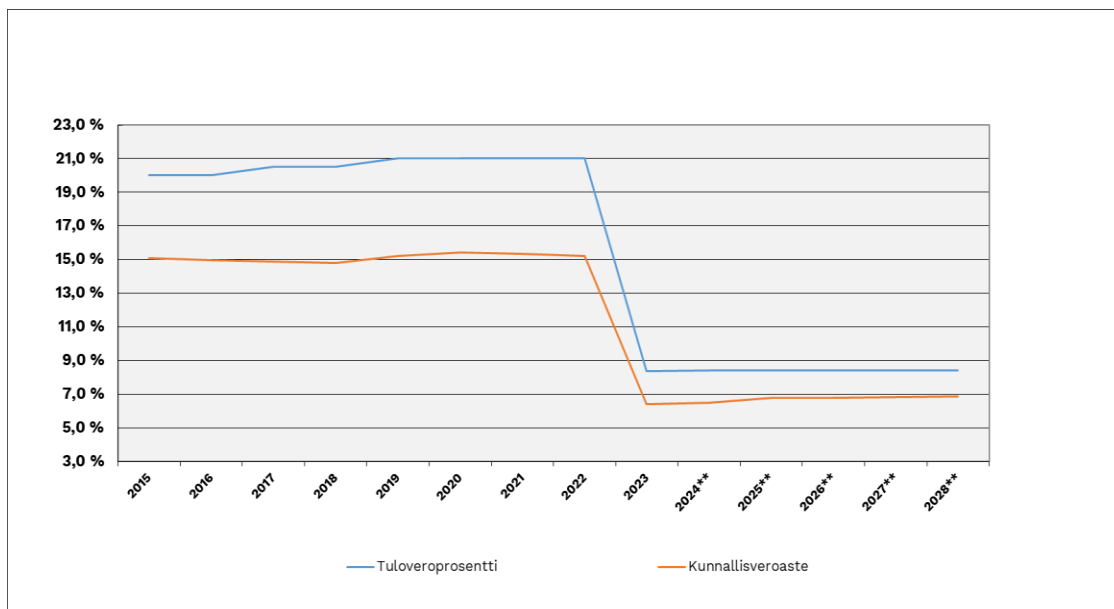
1.2.3 Verotulot

Kunnan verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Talousarvio 2026 on laadittu käyttäen kunnanvaltuuston hyväksymiä tulovero- sekä kiinteistöveroprosentteja. Vuodelle 2026 säädetty tuloveroprosentti on 8,40.

Tuloveroprosentin kehitys on vuosina 2014–2026 ollut seuraava:

Verohallinnon ja kuntaliiton verotulojen ennustekehikon mukaan efektiivinen kunnallisveroaste 2026 Taipalsaarella veroprosentin 8,40 prosentista laskien vähennysjärjestelmä huomioon ottaen on 6,81 prosenttia (Ta 2025: 6,54 %).

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2026 (suluissa vuoden 2025 prosentit) ovat Taipalsaaren kunnassa seuraavat:

- rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 1,40 % (1,40 %)
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,40 % (1,40 %)
- vakituinen asuinrakennus 0,50 % (0,50 %)
- muu kuin vakituinen asuinrakennus 1,50 % (1,30 %)
- rakentamaton rakennuspaikka, 3,50 % (3,50 %) ja
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00 % (0,00 %).

Taipalsaari

S 1 000 €

0

Yhteenveto

TILIVUOSI	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	9 155	9 174	8 991	9 505	9 736	10 124
Muutos %	-50,5	0,2	-2,0	5,7	2,4	4,0
Yhteisövero	558	590	608	653	692	726
Muutos %	-45,6	5,8	3,0	7,5	5,9	5,0
Kiinteistövero	2 151	2 171	2 165	2 262	2 266	2 266
Muutos %	-2,0	0,9	-0,3	4,5	0,2	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	11 864	11 935	11 763	12 420	12 694	13 116
Muutos %	-45,4	0,6	-1,4	5,6	2,2	3,3

Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu

Kuluttajahintaindeksi, 2000=100	138,4	140,0	140,4	141,8	143,7	145,7
Kuluttajahintaindeksin muutos	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9	2,0
Peruspalvelujen hintaindeksi	144,8	148,0	150,5	154,0	157,6	161,1
Peruspalv. hintaindeksin muutos	4,5	3,2	2,5	3,5	3,6	3,5

Kuva: Kuntaliton verotuloennuste vuosille 2023–2028.

/lähde: Kuntaliitto syyskuu 2025

1.2.4 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saata-
vuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä to-
teutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä
tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta
osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuu-
desta (618/2021) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009)
mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaiden-
palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus myön-
netään varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen, kirjastotoiminnan, yleisen kult-
tuuritoimen ja asukasperustaisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen järjestämi-
seen.

Myös esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus ovat osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen tasaus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset, mm. veromenetysten kompensatio. Veromenetysten kompensatio on valtionosuuslaskelmassa eriytetty omalle momentilleen peruspalvelujen valtionosuudesta.

Yksittäisen kunnan valtionosuus saadaan, kun kunnan laskennallisesta perusteesta/kustannuksesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on yhtä suuri (€/asukas) kaikissa kunnissa. Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy erilaisia laskentaosia.

Valtionosuus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisesta käytöstä.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2026 on 2.384.457 euroa. Valtionosuudesta vähennetään opetus- ja kulttuuritoimen oppilas-, asukas- ja tuntiperusteiset valtionosuudet, koska kunnassa ei järjestetä toisen asteen opetusta. Talousarvioon sisältyy tätä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta -1.020.398 euroa. Lisäystä valtionosuudessa ovat verotuloihin perustuva vos tasaus 702.464 euroa ja verokompensaatiot 376.553 euroa. Näiden mukaan maksettava ennakollinen valtionosuus vuoden 2025 talousarviossa on 2.443.076 euroa.

1.3 Kuntastrategia ja muut suunnitteluperusteet

Taipalsaaren kuntastrategian 2022–2025 visio on Taipalsaari – Parasta elämää. Strategian painopisteinä ovat 1) Kaikenikäiset samassa veneessä, 2) Luonto ja 3) Tasapainoinen talous.

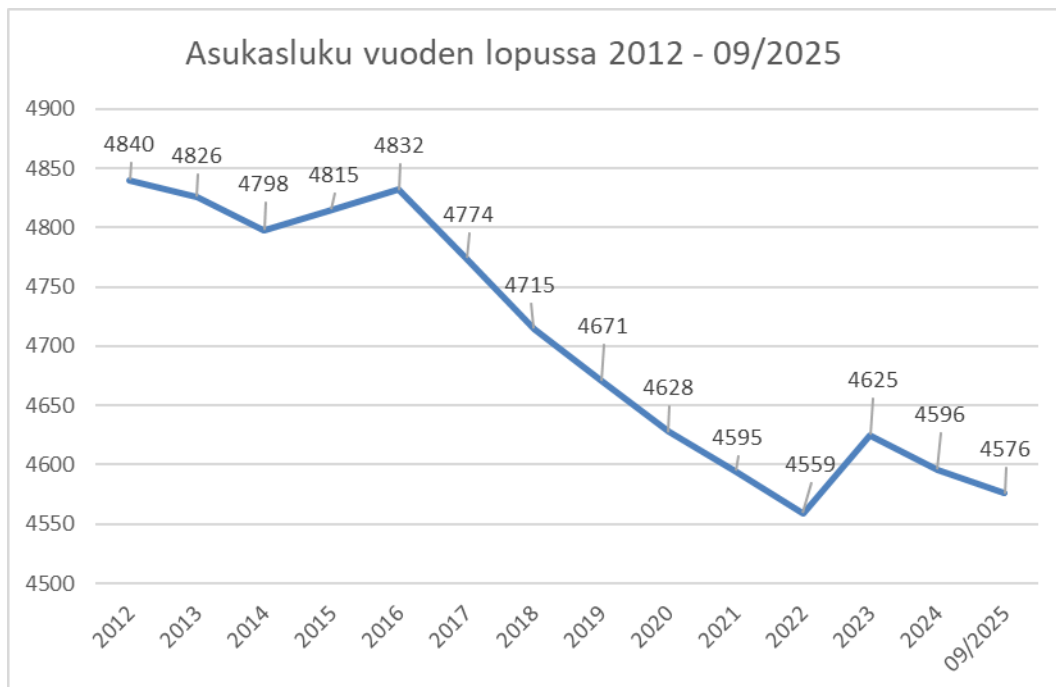
Painopisteiden mukaisina toimenpiteinä ovat seuraavat:

- 1) Lisäämme aktiivisesti kuntalaisten yhdenvertaisuutta hyvinvointi- ja terveyseroja kaventamalla. Panostamme kasvu- ja oppimisympäristöihin sekä harrastustoimintaan. Vahvistamme kuntalaisten ja kolmannen sektorin osallisuutta. Tehostamme sidosryhmien välistä viestintää.
- 2) Kunnioitamme monimuotoista luontoamme ja teemme valintoja sen puolesta. Elinympäristömme on puhdas, aktivoiva ja turvallinen. Huomioimme ekologisuuden ja ympäristön kaikissa maankäytön ja rakentamisen ratkaisuissa.
- 3) Taipalsaari on Suomen vetovoimaisimpia kuntia. Tonttitarjontamme on monipuolista ja riittävää. Hoidamme talouttamme vastuullisesti. Konsernijohtamista tukeva omistajaohjaus ja yhtiöiden toiminta sekä talous on ennustettavaa. Määrätietoisella johtamisella yritys-kanta vahvistuu, henkilöstö voi hyvin, matkailun merkitys kasvaa ja työllisyys säilyy korkeana

Tulevan valtuustokauden alkuun on arvioitu nykyisen kuntastrategian toimivuus ja päivityksen tarve vuosille 2026–2029. Arviointia on tehty kyselyillä valtuustolle, kuntalaisille, vapaa-ajan asukkaille ja henkilöstölle. Kyselyjen ja toimintaympäristön analyysien pohjalta kuntastrategian päivitystä valmistellaan niin, että se olisi valtuuston käsitellyssä tammikuussa 2026.

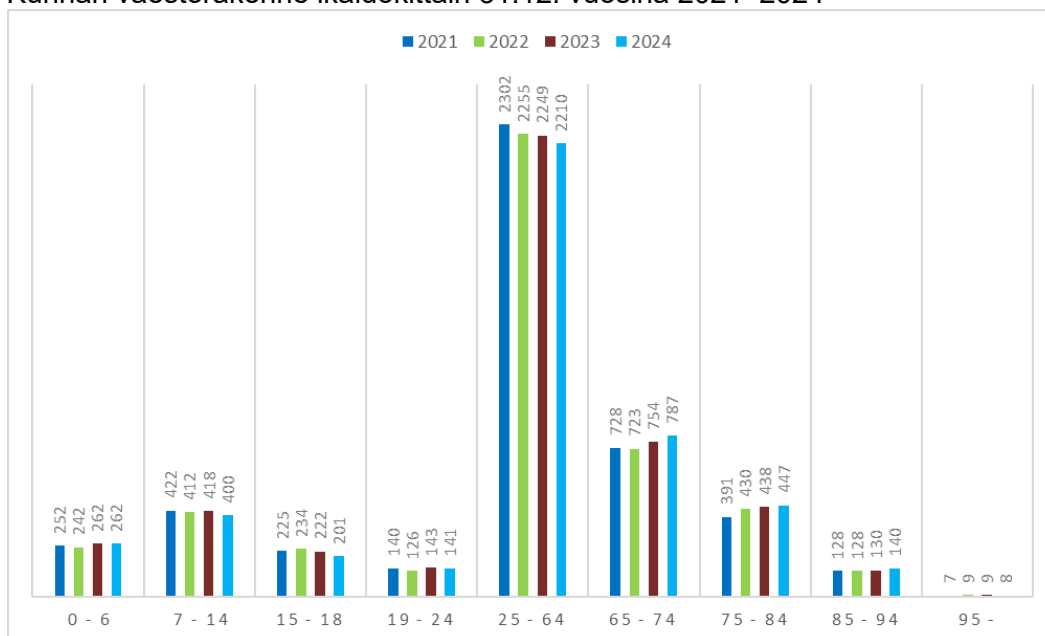
1.3.1 Väestön rakenne ja väestömäärän kehitys

Kunnan väkiluku on laskenut vuodenvaihteesta 2023–2024 vuoden loppuun 2024 mennessä 29 henkilöllä, mutta laskenut viimeisimmän ennakkotilaston mukaan 20 henkilöllä ollen 4 576 henkilöä syyskuun lopussa 2025.

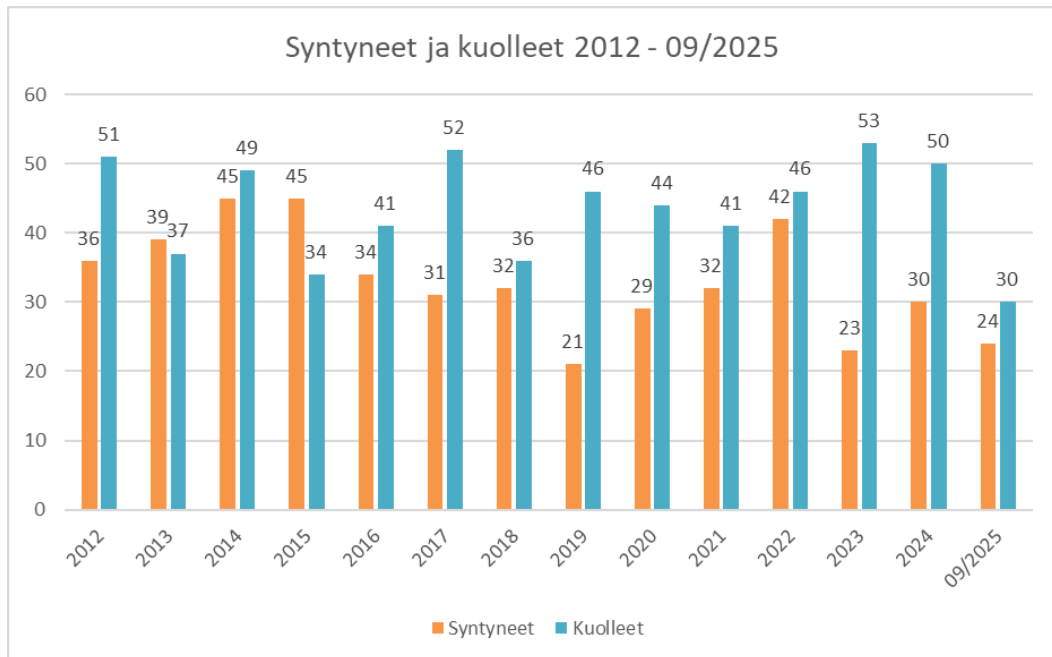
Kuva: Taipalsaaren asukasluvun kehitys vuosina 2012–09/2025 (ennakko)

Kunnan väestörakenne ikäluokittain 31.12. vuosina 2021–2024

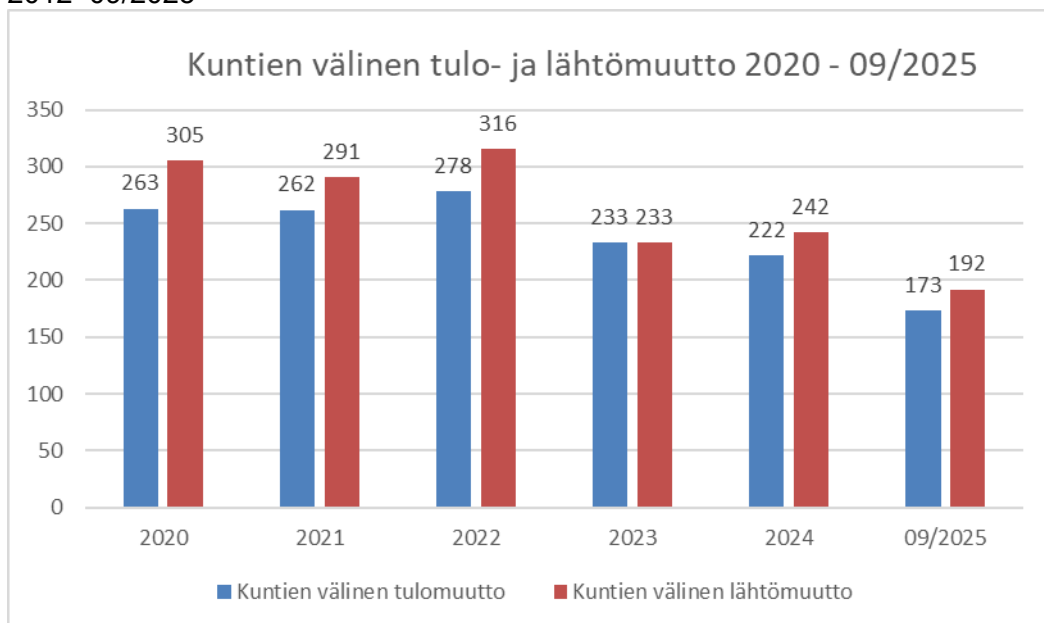

Muutos eri ikäryhmissä vuodesta 2021 -> 2024

0 - 6	10
7 - 14	-22
15 - 18	-24
19 - 24	1
25 - 64	-92
65 - 74	59
75 - 84	56
85 - 94	12
95 -	1

Kuva: Taipalsaaren kunnan syntyneiden ja kuolleiden määrän vaihtelu vuosina 2012–09/2025

1.4 Riskianalyysi

Taipalsaaren kunnan riskianalyysi

Taipalsaaren kunnan riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Riskienhallinta pohjautuu kunnanvaltuuston 11.6.2014 § 20 päättämään Taipalsaaren kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin sekä kunnanhallituksen 10.5.2016 § 101 päättämään sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeeseen.

Toimialat ovat tehneet riskianalyysien päivityksiä toimintavuoden aikana. Riskienhallintaryhmän muodostaa kunnan johtoryhmä, ja tietosuojavastaava toimii osana riskienhallintaryhmää tietosuojaan liittyvissä kokonaisuuksissa.

Riskianalyyseistä merkittävimmiksi riskeiksi nousseet riskit on jaoteltu neljään luokkaan seuraavasti:

Strategiset riskit

- Kuntastrategia ollaan päivittämässä vuosille 2026–2029. Strategian jalkauttaminen toiminnassa on ensiarvoisen tärkeää. Toisaalta nyt tilanteen ollessa talouden vakavien haasteiden osalta parempi kuin aiemmin, niin on keskityttävä talouden ohella muiden painopisteiden (elinvoima, hyvinvointi) mukaan ottamiseen kehittämisessä.
- Toimintaympäristön lisääntyvä taantuma ja vaikutukset elinkeinorakenteeseen. Tähän voidaan yrittää vaikuttaa toimimalla ennakoivasti yhteistyössä yritysten kanssa.
- Maakunnan väkimäärän aleneminen aiheuttaa lisää paineita kunnan vähenevään tulorahoitukseen ja lisääntyviin menoihin.

Taloudelliset riskit

- Valtionosuuksien leikkaukset ja ansiotulojen heikko kehitys. Uhkana tulorahoituksen riittämättömyys ja velkaantuminen.
- Hallitsematon kustannuskehitys sekä puutteellinen menojen hallinta
- Korkojen nousu tulevaisuudessa. Nykyinen korkotaso on noussut matalista nolllakoroista tällä hetkellä lähemmäs kahta prosenttiyksikköä. Kunnan talouden tasapainottamisen osana velkamäärää on pienentynyt koko ajan tähän saakka.
- Erilaiset sopimusriskit edellyttävät sopimushallintaa, sopimusehtojen tarkentamista ja vakuuttamista.
- Pitkäaikaisten investointien kohoava kustannustaso. Rakennuskustannusindeksin nousu ja markkinoiden kysyntä-tarjonta-tasapaino vaikuttanevat merkittävästi esimerkiksi Kutilan kanavan investointikustannuksiin.
- Valtion avustusrahoitukseen liittyvät arvonlisäverovelvollisuuteen liittyvät riskit erilaisissa investointien toteutusmalleissa.

Korkosuojausaste on 2026 reilut 58 % nykylainakannalla. Korkojen nousu muodostaa riskin. Korkosuojaustoimenpiteistä päätetään kunnanhallituksessa.

Kunnan lainojen hoidon korkokulut vuonna 2026 ovat arviolta 180.000 euroa ilman lisälainan nostoja.

Toiminnalliset riskit

- Tulevaisuuden palvelumallit
- Konserniyhtiöt ja niiden toimintaedellytykset
- Kunnan sisäisiä toiminnallisia riskejä ovat mm. henkilöstöriskit (esim. toimiminen yhden henkilön varassa), prosessien toimivuus, ICT-järjestelmien toimivuus
- Työhyvinvointi
- Resurssit
- Häiriötilanteiden (pandemia, kyberhyökkäykset, sähkökatkot ym.) aiheuttamat riskit kaikissa riskilajeissa

Vahinkoriskit

- Omaisuuden hoito ja ylläpito, korvausinvestoinnit
- Infran rakenteet, ympäristövahingot
- Luonnonilmiöt
- Vakuuttamisella pyritään poistamaan juuri omaisuuteen liittyviä riskejä. Kaikkien vahinkojen seurauksia ei kuitenkaan voi vakuuttamisella poistaa.

2. TALOUSARVION SITOVUUS, SEURANTA JA STRATEGISET TAVOITTEET

2.1 Talousarvion sitovuus ja tilivelvolliset

Talousarvion sitovia eräiä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät tehtävien ja toiminnan tavoitteiden määrärahat ja tuloarviot.

Toiminnalliset tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Toiminnan ja talouden yhteen kytkennän korostamisesta seuraa, että määrärahan tai tuloarvioiden muutosten vaikutukset toiminnallisiin tavoitteisiin selvitetään. Mikäli tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteista tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimitelmalle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitus-tarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Käyttötalousosa

Valtuustoon nähden sitova erä on tehtäväaluekohtainen toimintakate (nettoperiaate). Valtuustoon nähden sitovia ovat käyttötalouden yhteydessä mainitut toiminnalliset tavoitteet.

Toimielimet hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat. Toimielimet voivat siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa edelleen alaisilleen viranhaltijoille.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuustoon nähden sitovat tulosvaikutteiset tulot-arviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu tehtäväkohtaisissa käyttötalousoissa ja tulosbudjeteissa.

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat:

verotulot (kunnan tulovero, osuus yhteisöveron tuotosta, kiinteistövero)
valtionosuudet (sivistystoimen valtionosuudet kotikuntakorvauksista ei tuloslaskelmaosassa)
rahoitustulot ja -menot

Investointiosa

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannus-arviot, hankkeisiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot, sekä niiden jaksottuminen tulevalle talousarviovuodelle 2026 sekä suunnitteluvuosille 2027–2028. Investointien aktivointiraja on 10.000 euroa.

Investointiosan sitovuustaso (nettoperiaate) määräytyy toimialakohtaisesti hankkeittain. Valtuustoon nähden sitovana eränä huomioidaan yksittäisen hankkeen tulo- ja menoarviot nettoperiaatteen mukaisesti.

Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Rahoitusosan sitovia eriä ovat:

- antolainauksen muutokset
- lainakannan muutokset
- oman pääoman muutokset

Henkilöstöosa

Henkilöstöosassa esitetään kunnan ennakoitu henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstökulujen kehitys. Esitetty tieto ei ole sitova, vaan se on esitetty perustelutietona. Tiedossa olevien hankkeiden henkilöstö on budjetoitu. Hankkeiden, joista ei ole valmistelutilanteessa ollut ulkoisen rahoittajan päätöstä, ei ole budjetoitu.

Konserniossa

Konserniosassa asetetut tavoitteet sitovat kunnan konsernijohtoa ja kunnan edustajia eri yhteisöissä.

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia ovat seuraavat tehtäväalueiden toiminnasta ja taloudesta vastaavat toimielimet ja viranhaltijat:

Toimielin	Tehtäväalue	Toiminnasta ja taloudesta vastaava viranhaltija
Keskusvaalilautakunta	Vaalit	ei nimetty, toimielin vastaa
Tarkastuslautakunta	Tarkastus ja arviointi	ei nimetty, toimielin vastaa
Kunnanhallitus	Hallintopalvelut	Hallintojohtaja
	Elinvoimapalvelut	Kunnanjohtaja
	Työllistämispalvelut	Kunnanjohtaja
Sivistyslautakunta	Sivistyspalveluiden hallinto	Sivistysjohtaja
	Ruokapalvelut	Sivistysjohtaja
	Perusopetus	Sivistysjohtaja
	Varhaiskasvatus	Sivistysjohtaja
	Kulttuuri ja vapaa-aika	Sivistysjohtaja
Tekninen lautakunta	Teknisten palveluiden hallinto	Tekninen johtaja
	Kaavoitus	Tekninen johtaja
	Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut	Tekninen johtaja
	Liikenneväylät	Tekninen johtaja
	Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet	Tekninen johtaja
	Kunnallistekniikka/vesihuoltolaitos	Tekninen johtaja

2.2 Talousarvion seuranta

Talousarvion toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen (toimintakate)-seuranta suoritetaan seuraavasti:

Arvio taloudellisten tavoitteiden toteutumasta tehtäväalueetasolla ja olennaisista toiminnan ja talouden poikkeamista talousarvioon verrattuna raportoidaan valtuustolle kuukausilta 1–6 puolivuotisraportin muodossa.

Kunnanhallitukselle raportoidaan säännöllisesti:

Käyttötalouden tehtäväaluekohtainen talouden toteutuminen, tuloslaskelman talouden toteutuminen raportoidaan hallitukselle vähintään joka kolmas kuukausi. Investointiosa raportoidaan kolmen kuukauden välein.

Konsernin tytäryhtiöiden talouden seuranta järjestetään samojen periaatteiden mukaan kuin kunnan talousarvion seuranta, ellei konserniohjeessa ole muuta määrätty. Raportointi hallitukselle ja valtuustolle suoritetaan puolivuosisraportin muodossa tilinpäätöksen lisäksi.

2.3 Strategiset tavoitteet

Toiminnan painopistealueet, tavoitteet ja mittarit vuosille 2026–2029

(Huom! Päivitetään uuden kuntastrategian mukaiseksi)

Painopiste	Tavoitteet	Mittarit
Osaava kunta	- Kuntaorganisaatiossa on riittävä osaaminen ja henkilöstön hyvinvointi on vahva. - Henkilöstön osaamista kehitetään jatkuvasti. - Kunta on houkutteleva työnantaja.	- Henkilöstön tyytyväisyys (kyselyt). - Koulutuspäivien määrä/henkilö/vuosi - Henkilöstön vaihtuvuus %. - Avoimiin työpaikkoihin tulevien hakemusten määrä / kpl ?
Yhteisöllinen kunta	- Asukkaat kokevat kuuluvansa yhteisöön. - Osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet lisääntyvät. - Kunta tukee aktiivista yhdistys- ja järjestötoimintaa.	- Koettu yhteisöllisyys ja vaikuttamismahdollisuudet (kuntalaiskyselyt) - Osallistujamäärät kunnan järjestämissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa. - Aktiivisten yhdistysten määrä ja yhteistyöhankkeet (tapahtumat ym.) /vuosi.
Kestävän tulevaisuuden kunta	- Kunta vähentää ilmastopäästöjä ja edistää kiertotaloutta. - Luonnon monimuotoisuus ja viihtyisä ympäristö turvataan. - Energiatehokkuus paranee.	- CO₂-päästöt/asukas. - Uusiutuvan energian osuus kunnan ja kuntakonsernin kiinteistöissä (%). - Kierrätysaste (%). - Yhdyskuntajätteen määrä/asukas - Viheralueiden pinta-ala/asukas? tähän jotain lisää
Elinvoimainen kunta	- Väestökehitys kääntyy kasvuun / Asukkaiden määrän väheneminen pysähtyy. - Kunta houkuttelee uusia yrityksiä ja investointeja. - Työllisyys paranee.	- Nettomuutto/asukasmäärä. - Perustettujen yritysten määrä/vuosi. - Työllisyysaste %.
Hyvinvoivat kuntalaiset	- Asukkaiden terveys ja hyvinvointi vahvistuvat. - Ennaltaehkäisevät palvelut tukevat hyvinvointia. - Kaikilla on mahdollisuus harrastaa, liikkua ja osallistua.	- THL:n hyvinvointi-indikaattorit (esim. koettu hyvinvointi, yksinäisyys). - Liikunta-aktiivisuus %. - Harrastus- ja kulttuuripalveluiden osallistujamäärät.

Strategiset kärkihankkeet ja -investoinnit ovat:

- Kutilan kanavan ja pumppaamoiden rakentaminen
- Kanava-alueen kaavoitus ja liiketoiminnan edistäminen
- Pappilanniemi-kirkonkylä: sillan toteutus ja alueen kehittäminen
- Kaavoitus
 - yleiskaavat
 - Teivon alue
- Konstun täydennyskaava-alueen (Konstunrinne ja -mäki) kehittäminen

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastuspalveluiden tuottamisesta hyvinvointialueella, sekä koordinoivat maakunnallista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Kuntien velvoite ja tarve kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen tehtävistä ei ole poistunut. (Kuntaliitto 2023.) Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeimpiä tehtäviä (kuntalain 1 §). Kunnan eri toimialat sekä toimijat mahdollistavat yhteistyössä erilaisista lähtökohdista tuleville asukkaille mahdollisuudet hyvään elämään. (Kuntalaki 10.4.2015/410.)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on kansansairauksien ennaltaehkäisy, toimintakyvyn edistäminen ja tapaturmien vähentäminen, hyvinvoinnin ja terveyden ylläpito, eriarvoisuuden vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy sekä osallisuuden lisääminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan kaikilla kunnan toimialoilla. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden, kuten järjestöjen, seurakunnan ja yritysten kanssa. Keskeisenä yhteistyökumppanina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on hyvinvointialue. (Kuntaliitto 2023.)

Hyvinvoinnin edistämisen työtä johdetaan kunnanvaltuuston hyväksymän laajan hyvinvointisuunnitelman avulla. Suunnitelma sisältää poikkipohjalliset terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, jonka painopistealueet vuosille 2026–2029 ovat maakunnassamme kaikille kunnille yhteiset:

Sutjakka

- ylipainon vähentäminen ja ennaltaehkäisy
- ylipainosta johtuvien kansansairauksien ehkäisy

Sopuisa

- päihdeiden käytön vähentäminen
- mielen hyvinvoinnin lisääminen

Ikäystävällinen

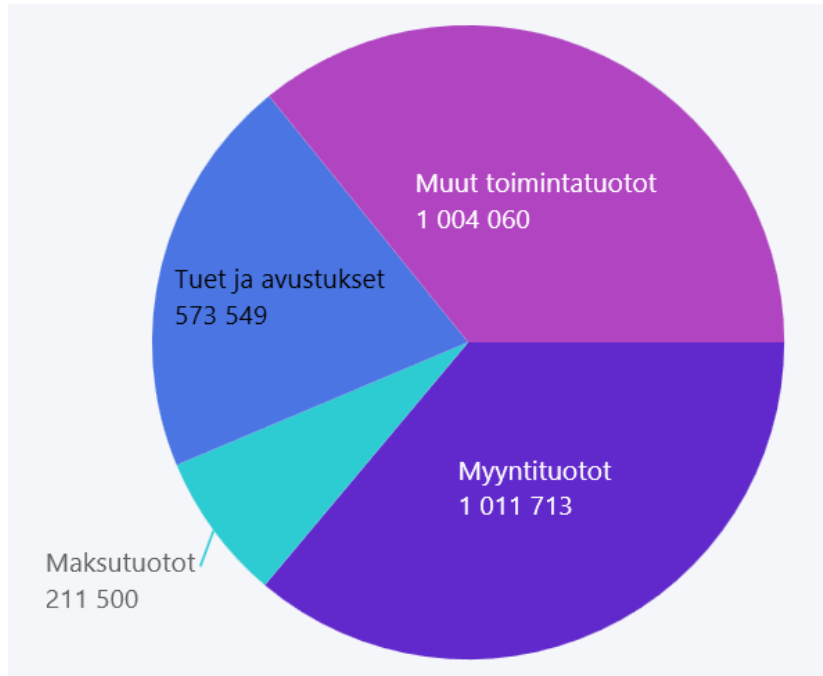
- pystyssä pysyminen
- elämänlaadun ja osallisuuden parantaminen
- vajaaravitsemuksen ja yksinäisyyden väheneminen.

Valtuustolle raportoidaan vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehityksestä.

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

3.1 Ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen meno- ja tulolajeittain

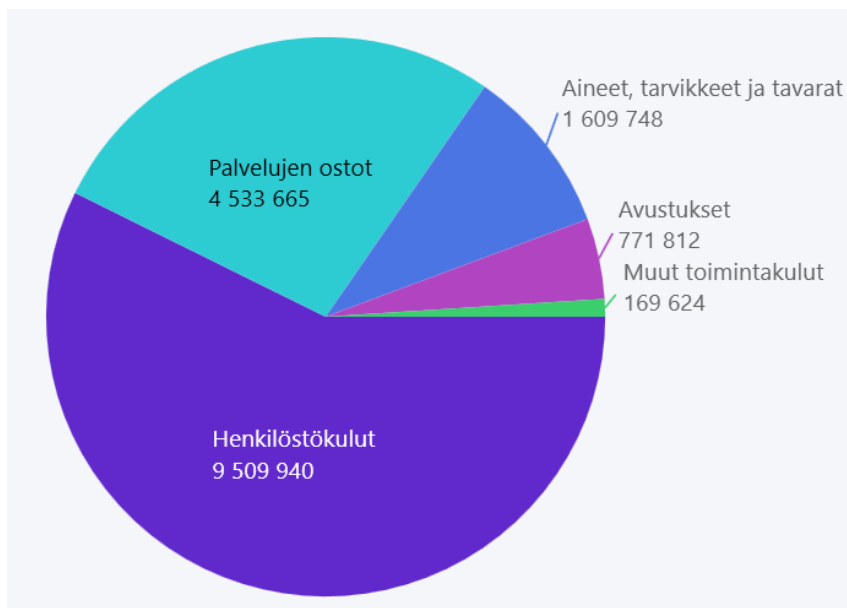
Ulkoisten toimintatuottojen 2026 jakautuminen

Kuvio: Ulkoiset toimintatuotot, TA2026, 2.800.822 €

Toimintatuottoja (ulkoiset) on yhteensä 2.800.822 euroa. Edellisen vuoden arvio oli 2.761.293 euroa.

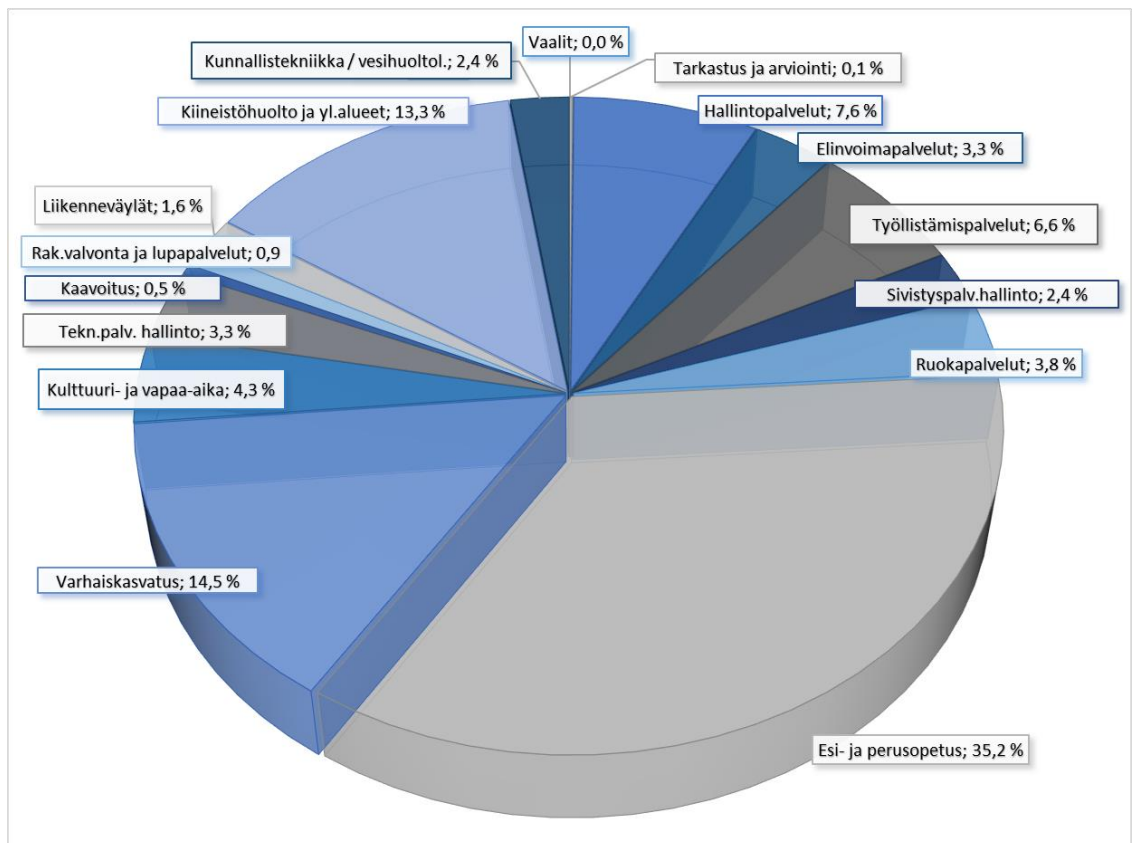
Ulkoisten toimintakulujen 2026 jakautuminen

Kuvio: Ulkoiset toimintakulut 16.594.789 €

Vuoden 2026 käyttötalousmenojen (ulkoiset toimintakulut) loppusumma on 16.594.789 euroa (TA2025 alkuperäinen 16.117.230 euroa).

Ulkoiset ja sisäiset toimintakulut tehtäväalueittain

Kuvio: Ulkoiset ja sisäiset toimintakulut tehtäväalueittain, TA2026

Toimintakate on -13.793.967 euroa (TA2025 alkuperäinen -13.355.937 euroa).

3.2 Talousarvion sisäiset erät

Talousarvioon sisältyvät sisäisinä tuloina ja menoina seuraavien toimintojen kustannusten jaot:

- yleis-, talous- ja henkilöstöhallinto
- tietohallinto
- työllisyyspalvelut (kuntaorganisaation sisäiset palvelut)
- ruokapalvelut
- siivouspalvelut
- teknisten palveluiden tuottamat kiinteistöpalvelut (ei sisällä pääomavastikkeita)

3.3 Talousarvio ja -suunnitelma / Tuloslaskelmat 2024–2028

Ulkoiset -tuloslaskelma

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Myyntituotot	1 208 798	1 044 523	1 011 713	967 067	967 113
Maksutuotot	254 831	209 600	211 500	192 500	192 500
Tuet ja avustukset	610 647	625 870	573 549	134 616	114 096
Muut toimintatuotot	842 894	881 300	1 004 060	896 514	907 508
TOIMINTATUOTOT	2 917 169	2 761 293	2 800 822	2 190 697	2 181 217
Henkilöstökulut	-8 878 751	-9 219 719	-9 509 940	-9 379 247	-9 556 940
Palvelujen ostot	-3 597 467	-4 340 617	-4 533 665	-4 475 601	-4 514 044
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 585 807	-1 650 950	-1 609 748	-1 600 203	-1 607 183
Avustukset	-659 054	-763 132	-771 812	-776 300	-803 826
Muut toimintakulut	-190 555	-142 812	-169 624	-156 396	-149 070
TOIMINTAKULUT	-14 911 633	-16 117 230	-16 594 789	-16 387 747	-16 631 063
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-11 994 464	-13 355 937	-13 793 967	-14 197 050	-14 449 846
Verotulot	11 934 847	12 002 000	12 420 000	12 690 000	13 112 000
Valtionosuudet	2 350 032	2 918 462	2 443 076	2 504 814	2 504 814
Korkotuotot	9 363	5 000	5 000	5 000	5 000
Muut rahoitustuotot	15 024	8 000	11 000	11 000	8 000
Korkokulut	-297 635	-210 000	-180 000	-180 000	-200 000
Muut rahoituskulut	-499	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-273 747	-197 000	-164 000	-164 000	-187 000
VUOSIKATE	2 016 668	1 367 525	905 109	833 765	979 969
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 462 728	-1 432 041	-1 407 099	-1 270 749	-1 271 813
Poistot ja arvonalentumiset	-1 462 728	-1 432 041	-1 407 099	-1 270 749	-1 271 813
TILIKAUDEN TULOS	553 940	-64 516	-501 990	-436 984	-291 844
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	92 734	92 734	13 038	0	0
Tilinpäätössiirrot	92 734	92 734	13 038	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	646 675	28 218	-488 952	-436 984	-291 844

Poistamaton poistoeron lisäys 1.1.2025 on 105.771,75 euroa.

Sisäiset ja ulkoiset -tuloslaskelma

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Myyntituotot	3 835 443	3 882 213	3 871 107	3 826 461	3 826 507
Maksutuotot	254 831	209 600	211 500	192 500	192 500
Tuet ja avustukset	610 647	625 870	573 549	134 616	114 096
Muut toimintatuotot	842 894	881 300	1 004 060	896 514	907 508
TOIMINTATUOTOT	5 543 814	5 598 983	5 660 216	5 050 091	5 040 611
Henkilöstökulut	-8 878 751	-9 219 719	-9 509 940	-9 379 247	-9 556 940
Palvelujen ostot	-6 202 658	-7 145 157	-7 360 409	-7 302 345	-7 340 788
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 607 261	-1 684 100	-1 642 398	-1 632 853	-1 639 833
Avustukset	-659 054	-763 132	-771 812	-776 300	-803 826
Muut toimintakulut	-190 555	-142 812	-169 624	-156 396	-149 070
TOIMINTAKULUT	-17 538 278	-18 954 920	-19 454 183	-19 247 141	-19 490 457
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-11 994 464	-13 355 937	-13 793 967	-14 197 050	-14 449 846
Verotulot	11 934 847	12 002 000	12 420 000	12 690 000	13 112 000
Valtionosuudet	2 350 032	2 918 462	2 443 076	2 504 814	2 504 814
Korkotuotot	9 363	5 000	5 000	5 000	5 000
Muut rahoitustuotot	15 024	8 000	11 000	11 000	8 000
Korkokulut	-297 635	-210 000	-180 000	-180 000	-200 000
Muut rahoituskulut	-499	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-273 747	-197 000	-164 000	-164 000	-187 000
VUOSIKATE	2 016 668	1 367 525	905 109	833 765	979 969
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 462 728	-1 432 041	-1 407 099	-1 270 749	-1 271 813
Poistot ja arvonalentumiset	-1 462 728	-1 432 041	-1 407 099	-1 270 749	-1 271 813
TILIKAUDEN TULOS	553 940	-64 516	-501 990	-436 984	-291 844
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	92 734	92 734	13 038	0	0
Tilinpäätössiirrot	92 734	92 734	13 038	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	646 675	28 218	-488 952	-436 984	-291 844

3.4. Tehtäväalueiden tuloarviot, määrärahat ja tavoitteet

100 Vaalit

Keskusvaalilautakunnan toiminnan keskeiset tavoitteet on määritelty vaalilaissa.

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C100 Vaalit					
TOIMINTATUOTOT	26 129	5 100	0	9 000	0
TOIMINTAKULUT	-43 911	-36 586	0	-32 941	0
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-17 782	-31 486	0	-23 941	0

Tehtäväalueen tavoitteet

Vaalilain määräysten toteutuminen.

200 Tarkastus ja arviointi

Tarkastuslautakunnan toiminnan keskeiset tavoitteet on määritetty kuntalaissa. Tarkastuslautakunnan arviointityö tapahtuu arviointisuunnitelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta seuraa tilintarkastajan työohjelman toteutumista.

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C200 Tarkastus ja arviointi					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-18 041	-24 127	-25 954	-26 025	-25 587
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-18 041	-24 127	-25 954	-26 025	-25 587

Tehtäväalueen tavoitteet

Kuntalain 121 §:n mukaan

30 Konsernihallinto

Konsernihallinto muodostuu hallintopalvelut, elinvoimapalvelut, työllistämispalvelut -tehtäväalueista.

Useilla hallintopalveluiden alueilla ydinosaaminen on osin yhden henkilön varassa. Osaamisen jakaminen, yhteistyön tekeminen muiden toimijoiden kanssa sekä kriittisten toimintojen ulkoistumahdollisuuden selvittäminen tarvittaessa ovat keinoja hallita em. riskiä.

Riskianalyysi

Konserniohjauksen osalta riskianalyysissä riskinä on tunnistettu yhtiöiden rahoituksellisen aseman heikkeneminen tai oleellinen muuttuminen. Tähän varaudutaan jatkuvalla toiminnan seurannalla ja säännöllisellä raportoinnilla. Omistajaohjauksella edellytetään yhtiöiltä toimia talouden kunnossapitämiseksi. Kunnan elinvoimaisuuden kehittämiseen tulee olla riittävät resurssit. Riskiksi tunnistetaan myös tuleva hankintalain muutos, joka estää monessa kohdassa Inhouse-toiminnan jatkamisen.

300 Hallintopalvelut

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

Varmistetaan laadukkaat hallintopalvelut ja hallinnon tuki kaikille toimielimille ja toimialoille. Varmistetaan uusien järjestelmien hallittu käyttöönotto. Tuotetaan riittävästi tietoa kaikille toimialoille.

Toiminnan tarkoitus

Hallintopalvelujen tehtävänä on avustaa valtuustoa, kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa kunnan toimialojen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Hallintopalvelujen tehtävänä on vastata mm. kuntakonsernin yleishallintoon, taloushallintoon, henkilöstöhallintoon, tietohallintoon, vakuuttamiseen ja hankintoihin liittyvistä tehtävistä sekä koordinoinnista kunnan eri toimialojen välillä.

Kustannuspaikat

3000	Yleishallinto
3005	Henkilöstöhallinto
3006	Työsuojelu
3010	Taloushallinto
3011	Valtuusto ja hallitus
3012	Ostetut taloushallintopalvelut
3015	Tietohallinto
3020	Maa- ja metsätilat
3025	Omaisuuksien hallinta
3030	Yhteistoiminta
3035	Riskien hallinta/vakuuttaminen

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C300 Hallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	872 724	950 004	1 051 187	951 707	951 187
TOIMINTAKULUT	-1 319 310	-1 445 566	-1 487 737	-1 513 364	-1 510 524
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-446 587	-495 562	-436 550	-561 657	-559 337

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Hallintopalveluiden toimintatuottojen arvioidaan nousevan noin 11 prosenttia. Tähän vaikuttaa mm. tavoiteltu tonttien myynti. Toimintakulujen ennakoidaan nousevan 3 prosenttia. Budjetin laadinnassa toimintakuluja on tarkasteltu kriittisesti, mutta suurimmat yksittäiset tekijät toimintakulujen kasvulle ovat ICT- ja puhelinpalveluihin sekä henkilöstökuluihin kohdistuvat lisäykset. Henkilöstökuluihin vaikuttavat mm. toimieliemien korotetut kokouspalkkiot. ICT- ja puhelinpalveluissa kustannusten nousua tulee sähköisen työajanseurantajärjestelmän ja sähköisen arkistoinnin käyttöönotoista.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Hallintopalvelut						
Tasapainoinen kuntatalous	Kriisikuntakriteerit (5kpl)	0	0	0	0	0
Henkilöressurssien riittävyys	Toteuma- %	100	100	100	100	100
Kunnan erilaisten ohjeistusten päivitys ja uudistaminen tarvittaessa	Päivitetään 6 ohjetta			1	1	
Järjestetään tietoturvakoulutukset henkilöstölle	Koulutusjärjestelmän käyttötilastot %			100		
Tekoälyn käytön ohjeistus kunnassa	Laaditaan käytännön ohjeistus eettisten periaatteiden rinnalle			1		

320 Elinvoimapalvelut

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

ovat kuntastrategian mukaisesti (päivitetään tammikuussa 2026)

1. Osaava kunta
2. Yhteisöllinen kunta
3. Kestävän tulevaisuuden kunta
4. Elinvoimainen kunta
5. Hyvinvoivat kuntalaiset

Näistä johdettuja toimenpiteitä ovat mm:

- osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet lisääntyvät
- kunta vähentää ilmastopäästöjä ja edistää kiertotaloutta

-kunta houkuttelee uusia yrityksiä ja investointeja
-asukkaiden terveys ja hyvinvointi vahvistuvat.

Toiminnan tarkoitus

Elinvoimapalvelut tehtäväalue vastaa elinkeinoelämän edistämisestä, konserniohjauksesta, kuntatason elinvoimahankkeista, joukkoliikenteestä, sekä kuntamarkkinoinnista. Saaristoasiainhoitokunta käsittelee vapaa-ajan asumisen ja saaristoasioiden hoitoon liittyviä kysymyksiä.

Kustannuspaikat

3200	Kehittämispalveluiden hallinto
3205	Viestintä ja markkinointi
3210	Kehittämishankkeet
3212	Kutla-AKKE 2023
3215	Kuntamarkkinointi
3260	Asiointi- ja joukkoliikenne

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C320 Elinvoimapalvelut					
TOIMINTATUOTOT	434 125	182 611	235 263	52 096	52 096
TOIMINTAKULUT	-556 783	-539 803	-647 517	-453 145	-465 893
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-122 659	-357 192	-412 254	-401 049	-413 797

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Osana te-uudistusta on valmisteltu uudenlaista mallia tuottaa vapaaehtoisia yrityspalveluita koko maakunnan alueella. Mallin pohjana on käytetty ns. Kehy-mallia, jota on toteutettu onnistuneesti maakunnan pohjoisten kuntien alueella. Malli kiteytyy kolmeen palvelupakettiin, jotka ovat osaavan työvoiman saatavuuden turvaamista yrityksille, aloittavien yrittäjien ja yritysten neuvonta ja yrittäjien/yritysten kehittämis- ja omistajanvaihdospalvelut.

Talousarvioesityksessä on varauduttu maakunnalliseen yrityspalvelumalliin 54 708 euron määrärahalla.

Tehtäväalueen toimintakate kasvaa 13,04 prosenttia. Selittävät tekijät löytyvät mm. palkkakustannuksista ja maakunnallisen yrityspalvelumallin kustannuksista.

Kutla-AKKE 2023- hanke on jatkoa aiemmalle hankkeelle. Tällä Etelä-Karjalan liiton rahoittamalla hankkeella on tarkoitus edistää kanavan suunnittelua, lisärahoituksen hankintaa sekä viranomais- ja kuntalaisyhteistyötä, sekä edistää matkailuliiketoiminnan kehittämistä. Ura-auki-työllistämishanke on budjetoitu kehittämissankkeelle.

Uusi kunnan hallinnoima hanke on Kylien asuttavuushanke. Hankkeella on tarkoitus selvittää ja tuottaa tietoa kolmen valitun kylän, Kyläniemi, Suuri Jänkäsalo ja Vehkai-pale, elinvoimaa ja asumisen edellytyksiä. Hanke on Leader-rahoitteinen ja sitä ve-tämään valitaan hankekoordinaattori. Hanke on kunnalle kustannusneutraali.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Lähtöarvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Elinvoimapaalvelut						
Kunta houkuttelee uusia yrityksiä ja investointeja	Perustettujen yritysten määrä/vuosi		26	27	30	33
Kuntamarkkinointi	Asukastyytyväisyys			>70 %tyy-tyväisiä	>80 %	>85 %
	Some-seuraajat ja sitoutuminen			+ 15 %	+20 %	+25 %
Työllisyys paranee			74,6	75	76	77

325 Työllistämispalvelut (sis. D326 Kotouttaminen)

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

Toiminnan painopisteenä on kehittää jatkuvasti vaikuttavia toimintamalleja työnhakijoiden osaamisen ja työelämävalmiuksien kehittämiseksi, näiden valmistelu ja täytän-töönpano, sekä yhteistyöverkoston kehittäminen ja ylläpitäminen osana kunnan työllisyysspalvelua.

Toiminnan tarkoitus

Kunnan tarjoamien täydentävien työllisyyspalvelujen ylläpitäminen ja toteuttaminen sekä näiden palvelujen alueellinen edistäminen yhdessä työllisyysalueen, hyvinvointi-alueen ja alueella toimivien hankkeiden kanssa. Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kotouttamisen edistämisen toimenpiteet.

Kustannuspaikat

3241	Työllistämispalvelut
3242	Työll.tukevat ja koul.palvelut
3243	Työnant-asiakk palvelut
3244	Lakisäät. hlö-asikk palvelut
3245	Kunnan muut työllisyyspalvelut

3246	Kunnan kotoutumisohjelma
3247	Kotoutt.ed. palvelut
3248	Kotoutumiskoulutus

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C325 Työllistämispalvelut					
TOIMINTATUOTOT	160 819	331 939	162 537	111 661	91 661
TOIMINTAKULUT	-660 241	-1 275 966	-1 279 396	-1 281 784	-1 335 864
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-499 421	-944 027	-1 116 859	-1 170 123	-1 244 203

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Vuoden 2025 alusta alkaen kunnille tuli uutena valtionosuustehtävänä vastuu työllistämisen- ja yrityspalveluiden lakisääteistä tehtävistä. Etelä-Karjalassa nämä lakisääteiset palvelut järjestetään isäntäkuntamallilla Lappeenrannan toimesta. Kunnat tuottavat edelleen täydentäviä, ns. ei-lakisääteisiä palveluja mm. työkokeilun, valmennuksen, työllistämisen ja palkkatukityön muodossa. Tavoitteena on tarjota pitkäaikaistyöttömille ja heikossa työmarkkina-asemassa oleville vaikuttavia palveluja, jotka edistävät työllistymistä tai varmistavat siirtymisen tarvittavien palveluiden piiriin.

Te-uudistuksen myötä myös kuntien vastuu työttömyysturvan rahoituksesta laajeni vuonna 2025, ja mahdollinen toimeentulotuen kokonaisuudistus vuonna 2026 voi lisätä tätä vastuuta edelleen. Tämä rahoitus oli tarkoitus korvata kunnille pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä, mutta vuosi 2025 osoitti sen olevan budjetoitu alimitoitettusti valtionosuuksiin.

Te-uudistuksen vaikutukset näkyvät käyttötaloudessa menojen lisäyksenä, koska tulopuoli kirjataan tuloslaskelmaosan valtionosuuteen. Menopuolen suurin kasvu on sakkomaksuissa, joiden pohjana on käytetty v. 2025 keskiarvoa. Sakkomaksut ovat kirjattu talousarvioon tavoitteellisesti 390 000 euroa. Syksyn 2025 YT-aallon vaikutuksia sakkomaksuihin ei pystytä varmuudella ennakoimaan vuodelle 2026. Toisaalta yleisen taloustilanteen koheneminen, jota on ennekoitus vuodelle 2026, parantaa tilannetta.

Kustannuspaikalle 3241 on budjetoitu kunnan omat työllistämispalvelut, jotka käsittävät 80 prosenttia työllisyyskoordinaattorin palkasta, sekä muut henkilöstösuunnitelman mukaiset työllistettävien palkkakustannukset ennalta määriteltäviin työtehtäviin. Käytännön toimintaan kuuluu yksikön tuottama ryhmä- ja yksilövalmennus työttömille työnhakijoille työ- ja toimintakyvyn lisäämiseksi, kierrätysmyymälän kehittäminen ja ylläpito, kotona asumista tukevien palveluiden tuottaminen eläkkeellä oleville sekä sosiaalisesti haavoittuvassa asemassa oleville kuntalaisille.

Toimintatuottoihin on budjetoitu kierrätyskeskuksen myyntituotot sekä muut ulkoiset toimintatuotot kuten ulkoaluetyöntekijöiden laskutettava työ. Työllistämistuki on arvioitu yhden henkilön mukaan.

Työllisyysalueelle maksettava yhteistoimintaosuus, joka käsittää TE-palvelut ja kotouttamisen, 487 787 euroa. Tämä on budjetoitu kustannuspaikalle 3245.

Kustannuspaikalle 3247 (Kotouttamista edistävät palvelut) on budjetoitu laskennallinen valtionavustus pakolaisista 60 876 euroa. Suurimmalla osalla tilapäisen suojelun asiakkaista päättyy laskennallinen valtionavustus ja kotoutumisaika vuoden 2027 aikana.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Työllistämispalvelut						
Työttömien määrä vähenee	Työttömyys %		7,2	8,3	7,9	7,5
	Työmarkkinatuen kuntaosuus €		<364 000	<390 000	<360 000	<350 000
Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työ- ja toimintakyvyn parantuminen	Valmentautuvien kokemus työpajatoiminnasta (Sovari)		4/5	4/5	4/5	4/5
Asiakasvirta	Läpimenot (työhön, koulutukseen tai muuhun palveluun)		50 %	50 %	55 %	60 %

Yhteenveto edellä olevista tehtäväalueista

Vaalit 100 -tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
B100 Vaalit					
TOIMINTATUOTOT	26 129	5 100	0	9 000	0
TOIMINTAKULUT	-43 911	-36 586	0	-32 941	0
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-17 782	-31 486	0	-23 941	0

Tarkastus ja arviointi 200-tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
B200 Tarkastus ja arviointi					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-18 041	-24 127	-25 954	-26 025	-25 587
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-18 041	-24 127	-25 954	-26 025	-25 587

Konsernihallinto 300 -tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
B300 Konsernihallinto					
TOIMINTATUOTOT	1 467 668	1 464 554	1 448 987	1 115 464	1 094 944
TOIMINTAKULUT	-2 579 899	-3 267 308	-3 414 651	-3 248 293	-3 312 280
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 112 232	-1 802 754	-1 965 664	-2 132 829	-2 217 336

40 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tavoitteena on lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen. Sivistyspalveluiden tavoitteena on tarjota monipuolista vapaa-ajantoimintaa sekä terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta edistäviä yhdenvertaisia palveluita kaikenikäisille kuntalaisille. Ruokapalvelut kuuluvat sivistyksen toimialaan. Ruokapalveluiden perustehtävä on tarjota maukas, terveellinen sekä ravitsemussuosituksia noudattava ateriapalvelu.

Riskianalyysi

Toimialaa kehitetään edelleen kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti. Riskianalyysin johtopäätökset huomioidaan toiminnan kehittämisessä. Merkittävimmät toimintaan ja talouteen liittyvät muutokset vuodelle 2026 sekä suunnitelmavuosille 2027–2028 tulevat lapsimäärän vähenemisestä ja kuntatalouden haasteista. Pienevät oppilasmäärät tarkoittavat valtionosuuksien vähenemistä. Merkittäviksi henkilöstöön liittyviksi riskeiksi muodostuvat työn kuormittavuus, henkilöstöresurssin sopeuttamiseen sekä varahenkilöjärjestelmän puutteellisuuteen liittyvät riskit. Riskejä voidaan vähentää laadukkaalla fyysisellä työympäristöllä, työhyvinvoinnin huomioimisella sekä kannustavalla ja osallisuutta vahvistavalla johtamisella. Kiinteistöjen kunnossapitoon liittyviä riskejä voidaan hallita yhteistyötä lisäämällä teknisen toimialan kanssa.

400 Sivistyspalveluiden hallinto

Toiminnan painopisteet 2026–2028

- Toiminnan painopisteenä on peruspalvelujen laadukas tuottaminen, hyvä ammatillinen osaaminen sekä henkilöstön hyvinvointi.
- Toiminnassa keskitytään Taipalsaari-strategian toteuttamiseen sekä kehitetään ennaltaehkäiseviä palveluja käytössä olevin resurssein.
- Eri ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden sekä osallisuuden edistäminen.

Toiminnan tarkoitus

Sivistyspalveluiden hallinnon tehtävänä on tukea sivistyslautakuntaa toimialan johtamisessa ja päätöksenteossa sekä kuntastrategian toimeenpanossa. Ajankohtaisten lakimuutosten toimeenpano on sivistyshallinnon vastuulla.

Johtamisessa kannustetaan positiivisen palautteen antamiseen reaaliaikaisesti, muutoksen johtamiseen ja osaamisen vahvistamiseen ja jakamiseen. Sivistyspalveluiden hallinnon tulee seurata ja edistää henkilöstön tasapuolista resursointia ja hyvää yhteistyötä koko toimialalla.

Taipalsaaren kunnan sivistyslautakunta myöntää vuosittain järjestöavustuksia paikallisten yhteisöjen toiminnan tukemiseksi hakemuksiin perustuen. Nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto ovat sivistystoimen alaisuudessa toimivat vaikuttamistoimielimet, jotka nimeää kunnanhallitus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vastaa lakisääteisestä hyvinvointisuunnitelmasta ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävästä työstä yhdessä muiden toimialueiden kanssa.

Kustannuspaikat

4000	Sivistystoimen hallinto
4002	Järjestöavustukset
4003	Nuorisovaltuusto
4004	Vanhus- ja vammaisneuvosto
4007	Hyvinvoinnin edistäminen
4008	Kulttuuriryöryhmä
4009	Osallistava budjetointi

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C400 Sivistyspalveluiden hallinto					
TOIMINTATUOTOT	-100	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-426 658	-463 391	-473 365	-445 936	-451 154
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-426 758	-463 391	-473 365	-445 936	-451 154

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen on ikäluokat läpi-
leikkaava toiminnallinen tavoite tuleville vuosille. Sivistyspalveluiden hallintoon on
tehty vuodelle 2026 varaus Etelä-Karjalan mallin mukaista toimintaa varten 0,5 henki-
lötöyvuotta. Johtamista ja esihenkilötyötä kehitetään edelleen, erityisesti vuonna 2026
talous- ja tietosuoja-asiat huomioiden.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Sivistyspalveluiden hallinto						
Tehtäväalueiden pe- rustyön tukeminen ja kehittäminen palvelu- tarpeen mukaisesti.	kehityskeskustelu / työntekijä	1	1	1	1	1
	Tehtäväaluekoh- taiset tapaamiset	-	1 x kk	1 x kk	1 x kk	1 x kk
Henkilöstön työhyvin- voinnin pysyminen hyvällä tasolla koko sivistyksen toimialalla	Työhyvinvointiky- selyt; tulokset säi- lyvät hyvällä ta- solla (ka yli 3)	-	Kysely tu- lokset (+)	Kysely tu- lokset (ka > 3)	Kysely tu- lokset (ka > 3)	Kysely tu- lokset (ka > 3)
Hyvinvointia edistä- vien palv. laatu tur- vataan ja kehitetään	Hyte-kerroin	57 (tavoite > 61)	Kerroin >62	Kerroin >63	Kerroin >63	Kerroin >63
Kuntalaisten osallista- minen	Kuntalaisky- selyt/vuosi	-	2	2	2	2
Osallistuva budje- tointi	kuntalaistilaisuus- det/vuosi	-	3	3	3	3

405 Ruokapalvelut

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

- Ruokapalveluiden kustannuslaskennan- ja tietoisuuden kehittäminen, asiakkaiden ja myös työtä tekevän henkilöstön keskuudessa.
- Ruokasuositustietoisuuden lisääminen.
- Vastuullisuuden huomioiminen ja hävikin hallinta.

Toiminnan tarkoitus

Ruokapalvelut vastaavat ruokapalveluiden järjestämiseen liittyvistä tehtävistä kunnassa, ja perustehtävä on tarjota maukas, terveellinen sekä ravitsemussuosituksia noudattava ateriapalvelu.

Palvelusuunnitelma

Ruokapalvelut tuottavat keskitetysti ateriat kunnan omiin varhaiskasvatus- ja perusopetustoimipaikkoihin sekä mahdollisuuksien mukaan myös kunnan eri tilaisuuksien kahvi- ja/tai ruokatarjoilua. Ruokapalvelut pitävät ruokapalveluiden tason ja ruoan laadun hyvänä ja suositusten mukaisena.

Kustannuspaikka

4070 Ruokapalvelut

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C405 Ruokapalvelut					
TOIMINTATUOTOT	614 495	679 400	675 800	669 080	665 000
TOIMINTAKULUT	-669 670	-733 846	-744 678	-758 831	-773 287
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-55 175	-54 446	-68 878	-89 751	-108 287

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Vuodelle 2026 ei ole tiedossa toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia.

Ruokahävikin seurantaan jatketaan biovaakapalvelulla. Syyskuusta 2025 lähtien ruokahävikkiä on seurattu ruokalistapohjaisena, joka auttaa jatkossa ruokalistasuunnittelussa. Ruokahävikin seuraaminen on tärkeää, koska hävikin määrä on suuri. Hävikin seuranta on lakisääntöistä ja keinoja hävikin pienentämiseksi on kehitettävä.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Ruokapalvelut						
Yläkoululaisten myönteinen suhtautuminen kouluruokailuun	Asiakastyytyväisyyskysely: tulokset >7,5	Toteutunut (7,8)	ka > 7,2	ka > 7,5	ka > 7,5	ka > 7,5
Henkilöstön työhyvinvoinnin pysyminen hyvällä tasolla.	Työhyvinvointikysely; tulokset säilyvät hyvällä tasolla (ka yli 3)	-	Kyselyn tulokset (+)	Kyselyn tulokset (ka >3)	Kyselyn tulokset (ka >3)	Kyselyn tulokset (ka >3)
Vastuullisen toiminnan kehittämisen	Ruokahävikin seuraaminen Hävikki %	-	Hävikki %	Hävikki % < 20	Hävikki % < 19	Hävikki % < 18

470 Esi- ja perusopetus**Toiminnan painopistealueet 2026–2028**

- Aktiivinen sähköisten työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen käyttäminen opetuksessa
- Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen
 - o Yli 50 h koulupoissaolojen määrän väheneminen
 - o Lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistäminen
 - o Oppilaiden osallisuuden lisääminen

Toiminnan tarkoitus

Perusopetuksen tehtäväalue vastaa kunnan esi- ja perusopetuksen laadukkaasta ja kustannustehokkaasta toteuttamisesta.

Kustannuspaikat

- 4700 Perusopetuksen hallinto
- 4705 Perusopetuksen oppilaskuljetukset
- 4706 Valmistava opetus
- 4710 Perusopetuksen kehittämishankkeet
- 4720–4765 Koulujen kustannuspaikat (Saimaanharjun koulu, Kirkonkylän koulu ja Vehkataipaleen koulu)

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C470 Esi- ja perusopetus					
TOIMINTATUOTOT	348 175	309 373	210 873	142 573	142 573
TOIMINTAKULUT	-6 191 482	-6 835 932	-6 847 419	-6 868 063	-6 947 520
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-5 843 308	-6 526 559	-6 636 546	-6 725 490	-6 804 947

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen uudistus tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.8.2026. Tämä edellyttää henkilöstöresursointia ryhmä- ja yksilökohtaisen tuen toteuttamiseksi.

Lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistäminen lisätään esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin 1.8.2026, jolloin on tarpeen vakiinnuttaa koululiikunnan ohjaajatoiminta. Liikkuva Koulu -hankkeen aikana kehitettävä malli vakiinnutetaan vahvistamaan liikunnan merkitystä esiopetuksen ja peruskoulujen toimintakulttuurissa ja kokonaisvaltaisena elämäntaitona.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Esi- ja perusopetus						
Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen.	Hyvinvointikysely oppilaille, tulosten ka (asteikko 1–10)	Ei toteutunut (ka 7,3)	Ka 8	Ka 8	Ka 8	Ka 8
	Yli 50 h poissaolojen määrä vähenee			< 10 oppilasta	< 10 oppilasta	< 10 oppilasta
	Liikuntaneuvontaa saaneiden oppilaiden määrä	-	-	Alakoulu: ryhmäohjaus kaikille luokille Yläkoulu: 20 oppilasta	Alakoulu: ryhmäohjaus kaikille luokille Yläkoulu: 20 oppilasta	Alakoulu: ryhmäohjaus kaikille luokille Yläkoulu: 20 oppilasta

Henkilöstön työhyvinvoinnin pysyminen hyvällä tasolla	Työhyvinvointikysely; tulokset säilyvät hyvällä tasolla (ka yli 3)	-	Kyselyn tulokset (+)	Kyselyn tulokset (ka > 3)	Kyselyn tulokset (ka > 3)	Kyselyn tulokset (ka > 3)
Sähköisten työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen käyttäminen	Sähköisten työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen käyttäminen – kysely henkilöstölle	-	Kysely henkilöstölle (tulokset +)	Kyselyn tulos vähintään 3	Kyselyn tulos vähintään 3	Kyselyn tulos vähintään 3

480 Varhaiskasvatus

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

- Lasten liikunnallisen elämäntavan edistäminen.
- Lasten leikin rikastuttaminen ja oppimisympäristön kehittäminen.
- Yhteistyön kehittäminen perheiden ja eri yhteistyötahojen kanssa.
- Henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen

Toiminnan tarkoitus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus järjestetään pääasiassa Satulaivan päiväkodissa. Palvelua tarjotaan asiakkaiden tarpeiden mukaan myös vuorohoitona.

Kustannuspaikat

4801 Varhaiskasvatuksen ostopalvelut
 4802 Esiopetuksen ostopalvelut
 4805 EHA päivähoito
 4807 Palvelusetelit
 4840 Saimaanharjun päiväkotitoiminta
 4844 Saimaanharjun vuorohoito
 4860 Vehkataipaleen päivähoito
 4890 Kotihoidontuki

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C480 Varhaiskasvatus					
TOIMINTATUOTOT	191 073	157 000	150 200	145 000	145 000
TOIMINTAKULUT	-2 626 635	-2 704 741	-2 813 208	-2 829 986	-2 871 719
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-2 435 562	-2 547 741	-2 663 008	-2 684 986	-2 726 719

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Varhaiskasvatuspalvelun tarvetta ja laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Tehdään lapsimäärän kehityksen mukaiset tarvittavat muutokset lapsiryhmien määrään ja rakenteeseen. Varhaiskasvatukseen osallistuminen on lisääntynyt, ja tämän takia on rekrytoitu määräaikaista työntekijöitä. Rekrytoinneissa on onnistuttu, ja varhaiskasvatuksen henkilöstö on kelpoisuusehdot täyttävää. Tasopalkkajärjestelmään siirtyminen on huomioitu talousarviossa 2026.

Toiminnassa painottuu vuoden 2026 aikana tiedottamisen kehittäminen, liikunnallisen elämäntavan edistäminen sekä uutena toimintana yhteistyö yläkoulun kanssa kummiluokkatoimintana. Satulaivan päiväkodin arkea ohjaa positiivinen pedagogiikka.

Varhaiskasvatuksen laatua arvioidaan Kansallisen arviointikeskus KARVIN itsearviointityökalu Valssin avulla sekä asiakaskyselyllä. Hyvinvointialueen kanssa kehitetään perhepalveluiden, neuvolan ja varhaiskasvatuksen monialaista yhteistyötä.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteutuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Varhaiskasvatus						
Henkilöstön hyvinvoinnin pysyminen hyvällä tasolla	Työhyvinvointikysely; tulokset säilyvät hyvällä tasolla (ka yli 3)	-	Kyselyn tulokset (+)	Kyselyn tulokset (ka >3)	Kyselyn tulokset (ka>3)	Kyselyn tulokset (ka>3)
Kodin, varhaiskasvatuksen ja moniammatillisten yhteistyön kehittäminen.	Huoltajien kokemus yhteistyöstä, kysely keskiarvo/ vastanneet	-	-	Kyselyn tulokset (ka >3)	Kyselyn tulokset (ka>3)	Kyselyn tulokset (ka>3)
Leikin rikastuttaminen ja oppimisympäristön kehittäminen	Lasten laatuksely (0–2 v. 6 kysymystä, 3–5 v. 11 kysymystä, Kyllä / Ei toteudu)	-	-	Kyselyiden tulokset (tulokset 0-2 v. >4, 3-5 v. >6 Kyllä vastauksia)	Kyselyiden tulokset (tulokset 0-2 v. >4, 3-5 v. >6 Kyllä vastauksia)	Kyselyiden tulokset (tulokset 0-2 v. >4, 3-5 v. >6 Kyllä vastauksia)
	Valssi kysely henkilöstölle	-	-	Kyselyn tulos: "toteutunut hyvin"	Kyselyn tulos: "toteutunut hyvin"	Kyselyn tulos: "toteutunut hyvin"

Lasten fyysisen aktiivisuuden lisääminen varhaiskasvatuksessa	Ohjauskertojen määrä / vko	-	-	Ohjatun liikunnan määrä > 2 kertaa / vko	Ohjatun liikunnan määrä > 2 kertaa / vko	Ohjatun liikunnan määrä > 2 kertaa / vko
---	----------------------------	---	---	---	---	---

490 Kulttuuri ja vapaa-aika

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmien lukutaidon edistäminen ja lukemaan innostaminen.
- Liikunta- ja kulttuuripalveluiden kehittäminen ja tarjoaminen yhteistyössä paikallisten sekä alueellisten toimijoiden kanssa.
- Nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Nuorisotyön laadun ja työmuotojen kehittäminen ja monipuolistuminen.

Toiminnan tarkoitus

Kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikatyön tarkoituksena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua tarjoamalla mahdollisuuksia liikkumiseen, kulttuurista nauttimiseen ja monipuoliseen harrastamiseen. Toiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta luomalla mahdollisuudet eri-ikäisten ihmisten kohtaamiselle ja kuulemiselle. Kulttuuri- ja vapaa-aikatyö tukee lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja oppimista sekä vaalii paikallisia kulttuuriperinteitä.

Kirjaston tehtävä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin sekä ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Muita tehtäviä ovat lukemisen ja kirjallisuuden edistäminen, tietopalvelun tarjoaminen sekä monipuoliseen lukutaitoon ohjaaminen. Kirjasto tarjoaa palveluita, joilla tuetaan lukemiskulttuuria ja monipuolisia lukutaitoja. Kirjasto panostaa erityisesti lasten ja nuorten lukemisen edistämiseen ja lukemaan innostamiseen. Toimintamuotoja ovat mm. kirjavinkkaukset, pop up-kirjastot, alakoulujen luokkiin koottavat kirjakassit, kirjasatutuokiot ja lukukoiratoiminta.

Kustannuspaikat

4900	Kirjasto
4910	Museo- ja näyttelytoiminta
4920	Taiteen perusopetus
4925	Muu taiteen perusopetus
4930	Kansalaisopisto
4940	Muut kulttuuripalvelut
4941	Taipalsaari päivät
4949	Kulttuuripalveluiden kehittämishankkeet
4950	Liikuntapalvelut
4952	Nuorisopalvelut
4956	Vapaa-aikapalveluiden kehittämishankkeet
4957	Kansainvälinen nuorisotyö

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C490 Kulttuuri ja vapaa-aika					
TOIMINTATUOTOT	107 680	48 250	176 910	2 800	2 800
TOIMINTAKULUT	-751 222	-679 179	-845 930	-654 562	-665 162
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-643 543	-630 929	-669 020	-651 762	-662 362

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Taipalsaarella järjestetään kesäkuussa 2026 Pohjola Norden ystävyys-kuntatapaaminen, ja sen järjestelyihin on varattu kulttuuripalveluihin 15 000 euroa.

Kulttuurintuottamisen tukiraha 5000 euroa sekä neljäsluokkalaisille järjestettävä itsenäisyyspäiväjuhla 2500 euroa on lisätty muihin kulttuuripalveluihin.

Hankkeiden osalta avustuksena on huomioitu Taipalsaaren juurilla hankkeen maksatus vuoden 2026 aikana 80 000 euroa.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Kulttuuri ja vapaa-aika						
Matalan kynnyk-sen liikuntapalve-lujen tarjoaminen ja edistäminen.	Liikuntaneuvon-nan asiakasmää-rät, liikuntaryh-mien määrät	-	-	20 asia-kasta 5 ryhmää	20 asia-kasta 5 ryhmää	20 asia-kasta 5 ryhmää
Tapahtumien jär-jestäminen	Tapahtumien määrät	-	-	20	20	20
Nuorisotyön laatu ja sen kehittämi-nen	Nuorisotyönarvi-ointikriteeristön mukaiset itsearvi-oinnit -auditoinnit	Toteutu-nut ka 3	Itsearvi-ointi Ka 3	Itsearvi-ointi Ka 3	Itsearvi-ointi Ka 3	Itsearvi-ointi Ka 3
	Nuorisotalon toimintaan osal-listuvien kysely (asteikko 1–5)	Ei toteu-tunut ka 3,8	Nuorten kysely ka 3	Nuorten kysely ka 3	Nuorten kysely ka 3	Nuorten kysely ka 3

Varhaiskasvatuk- sen ja perusope- tuksen ryhmien lu- kutaidon edistämi- nen ja lukemaan innostaminen	Lukemisen edis- tämisen tapahtu- miin osallistunei- den määrä	-	-	1000 osallistu- jaa / vuosi	1000 osal- listujaa / vuosi	1000 osal- listujaa / vuosi
---	--	---	---	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

Sivistyspalvelut yhteensä

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
B400 Sivistys- ja hyvinvointipalvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 261 323	1 194 023	1 213 783	959 453	955 373
TOIMINTAKULUT	-10 665 668	-11 417 088	-11 724 600	-11 557 377	-11 708 844
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-9 404 345	-10 223 065	-10 510 817	-10 597 924	-10 753 471

50 Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden tehtävänä on vastata rakennusvalvonta- ja lupapalveluista sekä kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta ja rakennuttamisesta, kaavoituksesta, kunnan omistaman rakennetun ympäristön (kadut, verkostot, puistot, leikkipuistot, satamat, muut yleiset alueet sekä rakennukset ja rakennelmat) kunnossapito-, siivous- ja käyttötehtävistä, sekä vesi- ja viemärilaitoksen ylläpitämisestä. Teknisten palveluiden toimiala vastaa lisäksi Etelä-Karjalan maaseututoimen sekä Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ja Etelä-Karjalan jätehuollon sopimusohjauksesta.

Teknisten palveluiden tehtävät

- rakennusvalvonta- ja lupapalvelut
- kaavoitus
- kunnan oma rakentaminen ja rakennuttaminen
- kunnossapito, siivous ja käyttötehtävät kunnan omistamilla rakennetuilla alueilla, mm. kadut, verkostot, puistot, leikkipuistot, satamat, yleiset alueet, rakennukset ja rakennelmat
- vesi- ja viemärilaitos

Lisäksi tekninen toimiala vastaa

- Etelä-Karjalan maaseututoimen
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimen
- Etelä-Karjalan jätehuollon sopimusohjauksista.

Riskianalyysi

Toimintaympäristössämme on tällä hetkellä paljon muuttuvia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa tulevan vuoden toimintaan. Euroopan turvallisuustilanteen tuomat riskit voivat edelleen heijastua meidän työhömmä ja kustannuksiimme. Energian hintojen ennustetaan pysyttelevän suhteellisen tasaisena. Lämmityksessä joudumme arvioimaan hiukan nousua, mutta sähkön hinnat ovat kiinnitetty sen verran pitkällä aikavälillä, ettei muutosta juuri ole havaittavissa.

Rakennusala elää tällä hetkellä taantumassa ja hintojen nousua ei ole enää odotettavissa samalla tavalla kuin aikaisempina vuosina. Tietyillä osin jopa kustannusten laskua on ollut havaittavissa. Isoissa rakennushankkeissa tästä voi olla jopa kustannuksellista hyötyä. Esimerkiksi Kutilan kanavan oikea aikainen kilpailuttaminen voi olla taloudellisesti kannattavaa.

Henkilöstön tilanne teknisellä osastolla on tällä hetkellä kunnossa. On kuitenkin tärkeää huomioida henkilöstön jaksaminen pitkällä aikavälillä. Edelleen tulee panostaa henkilöstön koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen, jotta osaamme vastata tulevien suurten rakennushankkeiden vaatimuksiin. Näiden hankkeiden toteuttaminen vaatii riittävää ja osaavaa henkilöstöä, joka pystyy organisoimaan ja johtamaan projekteja tehokkaasti.

Taloudelliset haasteet ovat tiedossa, ja tulevina vuosina on pyrittävä löytämään keinoja toimia entistä tehokkaammin ja tuottavammin. Toimintaa on arvioitava kriittisesti, jotta säästöjä saadaan aikaan ja samalla toimintaa voidaan tehostaa. Talouden seuranta on keskeisessä asemassa, ja esihenkilöiden on tehtävä budjettien tarkkailusta osa jokapäiväistä rutiinia. Mahdollisiin budjetin ylityksiin on reagoitava ajoissa, ja tarvittavat toimenpiteet tehdään viipymättä.

500 Teknisten palveluiden hallinto

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

Kutilan kanavahankkeen eteenpäin vieminen mahdollisuuksien mukaan. Kanavahankkeen ympäristöluvasta on valitettu, mutta hankkeen selvitystöitä voidaan viedä eteenpäin ja valmistella tulevaa urakkakilpailutusta. Hallinto-oikeuden päätöksen odotetaan saapuvan kevään 2026 aikana.

Urheilukentän ja Konstun montun kehittäminen suunnitelman mukaisesti. Urheilukentän pinnoitus vaatii uusintaa ja konstunmonttuun on käynnistetty suunnittelu skoo/skate puiston ja pyöräparkin rakentamisesta.

Rakennusvalvonnan uudistus ja yhteistyömallin käyttöönotto, sekä vesilaitosyhteistyön eteenpäin vieminen.

Teknisen toimen hallinto valvoo ja organisoii kaikki teknisen toimen investoinnit ja hankkeet. Teknisen toimen hallinto raportoi taloustiedot säännöllisesti tekniselle lautakunnalle.

Toiminnan tarkoitus

Teknisten palveluiden hallinnon tehtävänä on avustaa teknistä lautakuntaa toimialan johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Teknisten palveluiden hallinto vastaa lisäksi alueellisen maaseututoimen, jätehuollon sekä seudullisen ympäristötoimen sopimusohjauksesta. Tekninen hallinto toimii linkkinä sidosryhmätyöskentelyssä.

Kustannuspaikat

6000	Hallinto
6004	Maaseututoimi
6006	Jätehuolto
6007	Ympäristötoimi

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C500 Teknisten palveluiden hallinto					
TOIMINTATUOTOT	14 232	8 000	8 000	8 000	8 000
TOIMINTAKULUT	-593 346	-600 837	-638 354	-660 041	-663 819
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-579 114	-592 837	-630 354	-652 041	-655 819

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Ei toiminnallisia tai taloudellisia muutoksia

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Teknisten palveluiden hallinto						
Rakennuslain tuomat uudet ohjeistukset haltuun henkilöstöllä	Toteuma %		100	100	100	100
Ilmastomuutokseen vastaaminen ja sen ehkäiseminen -aurinkopaneelien hyödyntäminen kunnan kiinteistöissä -energiaratkaisut, niin että öljyn käyttöä vähennetään	Kohdennetut investointisuunnitelmat tuleville vuosille. Vuonna 2026 1 kpl			1	2	3
Saimaanharjun alueen (koulu, urheilukenttä ja konstunmontun) suunnitemat valmiina 2023 ja toteutettu vuosittaisen määrärahan mukaisesti 2024–2026	Toteuma valmiusaste %		90	100		

510 Kaavoitus**Toiminnan painopistealueet 2026–2028****Yleiskaavat**

- Suur-Saimaan osayleiskaavan päivitystyön edistäminen ja loppuunsaattaminen
- Vehkataipaleen kyläyleiskaavan päivityksen ja laajennuksen edistäminen
- Kutilan alueen yleiskaavoitus edistäminen

Asemakaavoitus

- Kuivaketveleen uuden asemakaavan käynnistäminen ja suunnitteluttaminen

Toiminnan tarkoitus

Teknisten palveluihin kuuluu kunnan alueella tapahtuva kaavoitus ja maankäytön suunnittelu ja sen ohjaus. Maankäytön suunnittelulla luodaan edellytykset hyvälle ja elinvoimaiselle asuin- ja elinympäristölle.

Kustannuspaikat

6035 Kaavoitus

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C510 Kaavoitus					
TOIMINTATUOTOT	1 000	30 000	30 000	0	0
TOIMINTAKULUT	-71 632	-100 627	-99 195	-101 708	-102 545
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-70 632	-70 627	-69 195	-101 708	-102 545

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Ei toiminnallisia tai taloudellisia muutoksia

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Kaavoitus						
Kirkonkylän alueen kehitys-/yleissuunnitelman laatiminen	Toteuma %		100	100		
Suur-Saimaan osayleiskaavan hyväksymiskäsittely	Toteuma %		70	100		
Teivonkankaan asemakaavoituksen käynnistäminen	Toteuma %			100		

570 Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

Uusi rakennuslaki on otettu käyttöön 2025. Rakennuslain muutoksen on huomioitu jokapäiväisessä työssä. Rakennuslain tuomat muutokset tuovat mukanaan koulutus-tarpeita, esim. tietomallien hyödyntäminen. Rakennusvalvonnan on oltava mukana muuttuvassa ympäristössä ja kehittyttävä ja kehitettävä toimintaa sen mukaisesti.

Rakennuslakiin on tullut päivityksiä vuoden 2025 aikana ja päivittyy vielä vuoden 2026 alkupuolella.

Rakennusvalvontojen yhteistyö Länsi-Saimaan kuntien kesken on tarkoitus aloittaa vuoden 2026 alusta.

Toiminnan tarkoitus

Rakennusvalvonnan päätehtävä on ohjata ja valvoa kaavojen ja rakennusjärjestyksen noudattamista ja huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä ja rakennustyön viranomaisvalvonnasta sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa.

Kustannuspaikat

6700 Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C570 Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut					
TOIMINTATUOTOT	51 677	52 000	47 500	47 500	47 500
TOIMINTAKULUT	-185 328	-168 397	-181 320	-185 199	-189 295
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-133 650	-116 397	-133 820	-137 699	-141 795

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Rakennuslain muutos tiputtaa tulopuolta. Toiminnallisena muutoksena yhteistyön käynnistäminen selvityksen perusteella Länsi-Saimaan kuntien kesken.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut						
Lupahakemukset sähköisessä muo- dossa	Sähköisen lupa- järjestelmän käyttö aste %	90	95	99	100	

Paperilupien sähköinen arkistointi	Toteuma % edellisvuoden lukemaan	10	10	20	30	50
Rakennusjärjestyksen hyväksyminen	Toteuma %		80	100		
Rakennusvalvonnan infotilaisuudet	Toteuma kpl	2	2	1	1	1

575 Liikenneväylät

Toiminnan painopistealueet 2026–2028

Kaavateiden huonokuntoisten pinnoitusten uusimista ja liikenneturvallisuuden parantaminen

Liikenneturvallisuuksuunnitelman jalkauttaminen ja toimenpideohjelman noudattaminen.

Liikenneturvallisuuden kehittämiseen ja liikenneturvallisuuustyöhön panostaminen tulevina vuosina on erittäin tärkeää.

Toiminnan tarkoitus

Liikenneväylät -tehtäväalue vastaa kunnan kaava- ja yksityisteihin liittyvien asioiden hoitamisesta. Liikenneväyliä kehitetään ja toimitaan sovitulla tavalla liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisesti. Kunta avustaa yksityisiä tieosuuskuntia, jotka pitävät yksityistieverkkoa kunnossa. Kaavateiden ylläpito teetetään ostopalveluna.

Kustannuspaikat

6750	Kaavatiet
6755	Yksityistiet, haja-asutusalue

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C575 Liikenneväylät					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-361 695	-313 537	-318 456	-323 500	-325 448
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-361 695	-313 537	-318 456	-323 500	-325 448

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Liikenneväylissä ei toiminnallisia muutoksia.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Liikenneväylät						
Kävely- ja pyöräilyohjelman tuomat kehittämiskohteiden toteuttaminen	Kohdemäärä		3	3		
Liikenneturvallisuus: toimenpideohjelman vuosittaisen suunnitelman toteuttaminen	Toteuma %		100	100	100	100

580 Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet**Toiminnan painopistealueet 2026–2028**

Urheilukentän ja Konstun montun kehittäminen suunnitelmien mukaisesti.

Kunnan olemassa olevien kiinteistöjen oikea-aikaisilla huoltotoimenpiteillä pyritään pitämään kunnan rakennetut kohteet kunnossa ja käyttökelpoisina kokonaisuuksina. Investointiohjelman noudattaminen ja jalkauttaminen oikea-aikaisesti pidentää olemassa olevan infran käyttöikää.

Ympäristöhoidolla pidetään kunnan yleiset alueet siisteinä ja houkuttelevina. Metsien jaleisten alueiden hoidolla ylläpidetään aluetta viihtyisänä.

Toiminnan tarkoitus

Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet -tehtäväalue vastaa kunnan rakennetun ympäristön (kadut, puistot, leikkipuistot ja muut yleiset alueet), sekä rakennusten ja rakennelmien kunnossapito- ja käyttötehtävistä.

Kustannuspaikat

6800	Kiinteistöhuolto (yhteiset kustannukset kaikille kiinteistöille)
6801–6845	Käsittää rakennuksittain kunnan eri kiinteistöt
6850	Puistot ja yleiset alueet
6852	Laiturit ja maapaikat
6860	Siivouspalvelut

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C580 Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet					
TOIMINTATUOTOT	2 194 864	2 302 156	2 341 296	2 337 424	2 350 944
TOIMINTAKULUT	-2 538 782	-2 576 025	-2 583 153	-2 634 188	-2 681 638
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-343 919	-273 868	-241 857	-296 764	-330 694

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Kiinteistöhuollon ja yleisten alueiden osalta toiminnallisia muutoksia ei ole.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet						
Kunnan omistamat rakennukset ovat hyvässä kunnossa ja kiinteistöjä ylläpidetään kustannustehokkaasti -kiinteistöiden ylläpito on suunnitelmallista ja talousarvio toteutuu suunnitellusti	Kiinteistöillä on ajantasaiset kuntoarviot ja pitkän tähtäimen suunnitelmat. Talousarvion toteutuminen	100	100	100	100	100
Laadunohjausjärjestelmän laatutason pitäminen tavoitetasolla 3 - hyvä	Ohjausjärjestelmän mittausperusteiden mukaisesti säännöllisesti mitattuna, vähintään 2 x vuodessa. 1 = toteutunut		1	1	1	1
Työmäärämitoituksissa pysyminen normaali ja poikkeustilanteissa. Pyritään välttämään ylitöiden tekemistä. Pyritään vähentämään ulkopuolisten sijaisten käyttöä.	Työseuranta 1 = toteutunut		1	1	1	1

590 Vesihuoltolaitos**Toiminnan painopistealueet 2026–2028**

Vesilaitoksen korjausvelan pienentäminen tulee olla painopisteenä tuleville vuosille. Uudistusta kaipaavat vesi ja viemäriverkostoille on varattava riittävät määrärahat, jotta korjausvelkaa ei ainakaan kasvateta tulevina vuosina.

Vesimittareiden vaihtotyö on saatettu jo lähestulkoon loppuun. Vuoden 2026 tavoitteena on asentaa loput etäluettavat mittarit.

Vesilaitosten yhteistyöselvitys on saatu valmiiksi ja yhteistyön aloittaminen on aikataulutettu vuoden 2026 alusta. Taipalsaaren kunta jatkaa edelleen vesilaitoksen omistajana, mutta operatiivinen toiminta on tarkoitus siirtää Lappeenrannan energian hoidettavaksi.

Toiminnan tarkoitus

Vesihuoltolaitoksen tehtäväalue vastaa vesi- ja viemärlaitoksen ja verkostojen ylläpidosta ja huoltotehtävistä sekä uusien alueiden vesi- ja viemärlaitteiden rakentamisesta.

Kustannuspaikat

6910 Vesihuoltolaitos

Tehtäväalueen talous

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
C590 Kunnallistekniikka / laitokset					
TOIMINTATUOTOT	520 281	543 150	570 650	573 250	583 850
TOIMINTAKULUT	-485 352	-450 388	-468 500	-477 870	-481 000
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	34 928	92 762	102 150	95 380	102 850

Toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Operatiivinen toiminta toteutetaan Lappeenrannan energian toimesta. Taipalsaaren kunta jatkaa edelleen vesihuoltolaitoksen omistajana. Taloudellisesti toiminnan muutoksen arvioidaan olevan samansuuruinen, kuin toiminnan järjestäminen omana toimintana.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Toteuma TP 2024	Tavoitearvo TA 2025	Tavoitearvo TA 2026	Tavoitearvo TS 2027	Tavoitearvo TS 2028
Vesihuoltolaitos						
Vesimittarien vaihtotyön aloittaminen etäluettaviin mittareihin, yksi pilottialue vuodelle 2023, jatko-toteutus vuosittain	Toteutus % vuosittain. Tavoite 100 % vuonna 2026	25 %	40 %	35 %		

Verkostohävikin pienentäminen paikallistamalla ja korjaamalla verkostoa	Vertailuarvona käytetään vuoden 2022 lukemaa, joka on 55 078 m3 (pumpatun veden määrä - laskutettu vesi).	17,65 %	20 %	30 %	30 %
---	---	---------	------	------	------

Tekniset palvelut yhteensä

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
B500 Tekniset palvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 782 053	2 935 306	2 997 446	2 966 174	2 990 294
TOIMINTAKULUT	-4 236 135	-4 209 811	-4 288 979	-4 382 505	-4 443 745
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 454 082	-1 274 504	-1 291 533	-1 416 331	-1 453 451

Koko kunta käyttötalous yhteensä

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	Muutos %	TS 2027	TS 2028
A01 Kunta yhteensä						
TOIMINTATUOTOT	5 537 173	5 598 983	5 660 216	1 %	5 050 091	5 040 611
TOIMINTAKULUT	-17 543 654	-18 954 920	-19 454 183	3 %	-19 247 141	-19 490 457
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-12 006 482	-13 355 937	-13 793 967	3 %	-14 197 050	-14 449 846

4. TULOSLASKELMAOSA

4.1 Tuloslaskelmaosan tuloarviot ja määrärahat

	TP 2024	TA 2025	TA+muutos 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
7100 Kunnan tulovero	9 173 862	9 225 000	9 225 000	9 505 000	9 736 000	10 124 000
7200 Kiinteistövero	2 170 804	2 178 000	2 178 000	2 262 000	2 262 000	2 262 000
7300 Osuus yhteisöveron tuotosta	590 182	599 000	599 000	653 000	692 000	726 000
Verotulot	11 934 847	12 002 000	12 002 000	12 420 000	12 690 000	13 112 000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 350 032	2 918 462	2 918 462	2 443 076	2 504 814	2 504 814
Valtionosuudet	2 350 032	2 918 462	2 918 462	2 443 076	2 504 814	2 504 814
8010 Korkotuotot talletuksista	1 619	0	0	0	0	0
8080 Korkotuotot antolainoista	7 744	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Korkotuotot	9 363	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
8220 Osinkotuotot ja osuuspo korot	7 542	2 000	2 000	5 000	5 000	2 000
8250 Viivästyskorkotulot	2 103	1 000	1 000	2 000	2 000	2 000
8290 Muut rahoitustuotot	4 631	5 000	5 000	4 000	4 000	4 000
Muut rahoitustuotot	14 275	8 000	8 000	11 000	11 000	8 000
8310 Korkokulut lainoista	-297 635	-210 000	-210 000	-180 000	-180 000	-200 000
Korkokulut	-297 635	-210 000	-210 000	-180 000	-180 000	-200 000
8650 Viivästyskorkomenot	-437	0	0	0	0	0
8690 Muut rahoituskulut	-23	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-461	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-274 457	-197 000	-197 000	-164 000	-164 000	-187 000

Rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuottoina tuloslaskelmassa käsitellään arvioidut korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotulona on budjetoitu antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä talousarviovuonna saatavat tuloarviot (yhteensä 4.000 €). Muina rahoitustuottoina on budjetoitu mm. verotilityskorot, osingot ja osuuspääomien korot (yht. 11.000 €).

Rahoituskuluina on budjetoitu arvioidut korkomenot ja muut rahoitusmenot. Korkomenoja ovat pitkäaikaisista lainoista ja lyhytaikaisista lainoista talousarviovuodelta maksettavat korot 180.000 euroa.

Tilinpäätössiirrot

Budjetoitavia tilinpäätössiirtoja ovat erät, joiden toteutuminen on arvioitavissa talousarviota laadittaessa. Tällaisia eriä ovat muun muassa investointivaruksen purkaminen ja siihen liittyvä poistoeron muodostaminen koskien talousarviovuonna toteutettavia investointihankkeita. Myös aiemmin toteutuneisiin investointeihin liittyvä poistoeron purkaminen budjetoidaan tilinpäätössiirtoina.

Vuoden 2026 talousarvioon on budjetoitu edelleen edellisten vuosien mukaisesti tilinpäätössiirtona poistoeron vähennys (parantaa tulosta) 13.038 euroa.

TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ

Talousarvioesityksen toimintakate vuodelle 2026 on -13.793.967 euroa. Talousarvioesityksen vuosikate vuodelle 2026 on 905.109 euroa.

Vuoden 2026 nettoinvestointimenot ovat esityksessä 1.387.245 euroa. Poistojen taso talousarviossa vuodelle 2026 on -1.407.099 euroa.

Talousarvion 2026 tuloslaskelman tilikauden tulos vuodelle 2026 on - 501.990 euroa.

Tilikauden 2026 alijäämä poistoerokirjauksen jälkeen on - 488.952 euroa.

5. RAHOITUSOSA

5.1 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

		TP 2024	TA2025	TA2025 + muutos	TA2025 ennuste	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta								
Vuosikate	+/-	2 016 668	1 367 525	1 367 525	1 367 525	905 109	833 765	979 969
Satunnaiset erät	+/-	-						
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	- 104 535						
Investointien rahavirta								
Investointimenot	-	- 2 679 868	- 1 234 564	- 1 620 064	- 1 620 064	- 3 744 002	- 9 435 064	-10 631 064
Rahoitusosuudet investointeihin	+	1 408 340	237 500	397 500	397 500	2 356 757	7 650 000	7 950 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+	134 325	120 000	120 000	120 000	200 000	120 000	120 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	774 930	490 461	264 961	264 961	- 282 136	- 831 299	- 1 581 095
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset		-	-	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten lisäykset	-	-	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000	- 50 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	-	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Lainakannan muutokset		- 131 908	345 743	345 743	- 154 257	213 621	514 000	900 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 000 000	1 200 000	1 500 000	2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	- 1 630 508	- 1 154 257	- 1 154 257	- 1 154 257	- 986 379	- 986 000	- 1 100 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	- 1 400						
Oman pääoman muutokset	+/-							
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	- 321 168			- 365 148			
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	321 853	836 204	610 704	- 254 444	- 68 515	- 317 299	- 681 095
Rahavarat 31.12.*		689 683	1 732 322	1 300 387	435 239	366 724	49 425	- 631 670
Rahavarat 1.1.		367 829	896 118	689 683	689 683	435 239	366 724	49 425
(TA2021-riville tilinpäätöksestä TP2021kirjattu 2.886.694 €)								
Pitkäaikainen laina 31.12. €		9 707 856	11 253 599	11 253 599	11 099 342	11 467 220	11 981 220	12 881 220
Pitkäaikainen laina per asukas		2 112	2 436	2 436	2 402	2 509	2 616	2 806
		4596	4620	4620	4620	4570	4580	4590

Kuntatodistuksia käytetään tarvittaessa täydentävänä lyhyen ajan rahoitusinstrumenttina.

Talousarvioon esitetään rahoitusosaan pitkäaikaisen lainan lisäystä 1.200.000 euroa vuodelle 2026. Pitkäaikainen lainakanta tilikauden alussa on 9,6 milj. euroa ja tilikauden 2026 lopussa 8,6 milj. euroa, jos lisälainaa ei nosteta.

Antolainauksen muutokset

Antolainauksen muutoksena budjetoidaan taseen pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluvien lainasaamisten lisäykset ja vähennykset. Vaihtuvien vastaavien lainasaamisten muutokset budjetoidaan rahoitusosassa vaikutus maksuvalmiuteen -erässä tai ne voidaan budjetoida sitä ennen omana muut lainasaamisten muutokset -eränä.

Antolainasaamisten lisäykseen budjetoidaan arvio suunnitelmakaudella myönnettävistä antolainoista. Antolainasaamisten vähennykseen budjetoidaan antolainojen suunnitelmakauden lyhennykset. Antolainauksen muutokset -erä on sitova valtuustoon nähden. Vuodelle 2026 budjetoidulla erällä varaudutaan mahdollisiin hankkeiden välirahoituksiin.

Lainakannan muutokset

Lainakannan muutoksiin budjetoidaan pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutos. Pitkäaikaisten lainojen vähennyksenä budjetoidaan kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset talousarviovuoden aikana. Lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset budjetoidaan nettomääräisenä. Lainakannan muutokset -erä on sitova valtuustoon nähden kokonaiseränä.

Tavoitteena on, että talouden investointimenot on pystyttävä kattamaan vuosikatteella suunnittelukaudella. Näin ei kuitenkaan talousarvio- ja suunnitteluvuosilla 2026–2028 ole mahdollista. Maksuvalmiutta turvataan tilapäisillä lyhytaikaisilla luotoilla esim. kuntatodistuksilla. Korkean investointitason takia maksuvalmiuden turvaamiseksi joudutaan turvautumaan myös pitkäaikaiseen lainoitukseen.

Kunnalla on taseessa 31.12.2024 kertynyttä ylijäämää 4.077.227,81 euroa.

6. HENKILÖSTÖOSA

6.1 Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä Vakinaiset, määräaikaiset, henkilötyövuosina				
	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Elinvoiman edistäminen ja kuntakehitys	9,9	10,6	4,8	3,0
<i>Siitä:</i>				
Hyvinvoinnin edistäminen	0,0	0,0	0,0	0,0
Elinvoiman edistäminen	3,0	3,7	2,0	2,0
Työllistämisen edistäminen	6,9	6,9	2,8	1,0
Hallintopalvelut	5,0	5,0	5,0	5,0
<i>Siitä:</i>				
Hallintopalvelut	3,0	3,0	3,0	3,0
Henkilöstöhallinto	1,0	1,0	1,0	1,0
Taloushallinto	1,0	1,0	1,0	1,0
Sivistyspalvelut	124,2	123,1	120,3	117,4
<i>Siitä:</i>				
Sivistyspalveluiden hallinto	4,5	4,5	4,0	4,0
Ruokapalvelut	8,2	8,2	8,2	8,2
Perusopetus	62,4	62,8	62,0	59,6
Varhaiskasvatus	41,8	41,6	40,1	39,6
Kulttuuri ja vapaa-aika	7,3	6,0	6,0	6,0
Tekniset palvelut	26,2	24,5	24,5	24,5
<i>Siitä:</i>				
Teknisten palveluiden hallinto	2,7	2,7	2,7	2,7
Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut	2,1	2,1	2,1	2,1
Kaavoitus	0,5	0,5	0,5	0,5
Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet	19,4	18,8	18,8	18,7
Kunnallistekniikka ja laitokset	1,5	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	165,3	163,2	154,6	149,9

6.2 Henkilöstökulut

	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	6 985 387	7 226 241	7 456 763	7 686 614
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	1 447 603	1 447 216	1 535 646	1 549 482
Muut henkilösivukulut	241 214	205 293	227 311	273 844
Henkilöstökulut yhteensä	8 674 204	8 878 751	9 219 719	9 509 940

7. INVESTOINTIOSA

Investointiosa sisältää investointiohjelman talousarviovuodelle 2026 ja investointisuunnitelman taloussuunnitelmavuosille 2027–2028. Investointihankkeen aktivointiraja on **10 000 euroa**. Aktivoitavalla hankintamenolla tarkoitetaan tällöin kokonaismenoja, jotka kirjanpidossa on tarkoitus kirjata tasetilille.

Aktivoitavia ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi. Hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskyvyn voidaan katsoa kasvaneen, jos perusparannus johtaa

- hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja hyödykkeen tuotantokapasiteetin kasvuun
- suoritteiden laadun merkittävään parantumiseen, tai
- tuotantoprosessin kustannusten merkittävään vähentymiseen.

Korjaus- ja huoltomenot, joiden seurauksena hyödykkeen tulontuottamiskyky tai käyttö palvelutuotannossa voidaan säilyttää ennallaan, kirjataan yleensä syntymistilikauden kuluksi. Edellä mainittuja kriteerejä sovelletaan perusparannusmenojen aktivointiedellytyksiä arvioitaessa.

Investointeja suunnitellaan pitkäjänteisesti useiden vuosien suunnittelulaskennoilla. Talousarviokirjassa esitetään vuosien 2026–2028 investointisuunnitelmat. Osa investoinneista jatkuu vuoden 2028 jälkeen.

7.1 Investointiohjelma 2026 ja investointisuunnitelma 2027–2028

INVESTOINNIT 03.11.2025	Kustannus- arvio	TA2026	TS 2027	TS 2028	TS2029
Investointimenot ja svop-sijoitukset					
Konsernihallinnon investoinnit					
Kiinteän omaisuuden hankinta	-200 000	-100 000	-100 000		
Itärata Oy -hankeyhtiö	-15 192	-5 064	-5 064	-5 064	
Sähköinen arkistointi Dynasty	-10 000	-10 000			
Konsernihallinnon inv. yhteensä (kustannusarvio-sarake ei sis. kaikkia rivejä ja talousvuosia *)	-225 192	-115 064	-105 064	-5 064	0
Teknisten palveluiden investoinnit					
Kutilan kanava / TA2022-TS2027. (Kts. Investointitulot ko. hankkeelle). Kokonaisinvestoinnin suuruuden päivitetty 07/2022-kustannustasoon.	-20 000 000	-2 000 000	-9 000 000	-9 000 000	
Vehkataipaleen tien leventäminen ELY-keskus rahoitus kuntaosuus		-350 000			
Yrityspuiston infran rakentaminen	-773 938	-773 938			
Pappilanniemen silta	-500 000			-500 000	
Olemassa olevan infran perusparannuskohteet (kadut ja tiet, valaistus ym.)	-90 000	-30 000	-30 000	-30 000	
Saimaanharjun koulun piha-alueen kehittäminen koulun ja kuntalaisten käyttöön	-200 000	-200 000			
Konstun montun ja Saimaanharjun urheilukentän kehittäminen, pumptrack/bmx rata, huoltotilat ja pukutilat ja varastot ym...	-100 000		-100 000		
Konstunrinne kaava-alueen infra	-810 000			-408 000	-402 000
Konstunmäki kaava-alueen infra	-876 000			-538 000	-338 000

INVESTOINNIT 03.11.2025	Kustannus- arvio	TA2026	TS 2027	TS 2028	TS2029
Kunnantalon peruskorjaus	-1 688 400				-735 000
Vehkataipaleen koulun vanhan osan kattopeltien vaihto	-50 000		-50 000		
Väinölän katon uusinta	-150 000			-150 000	
Kirjaston salibandykentän pinnan uusinta	-20 000		-20 000		
Saimaanharjun venesataman laituriin ponttoonit	-20 000	-20 000			
Saimaanharjun koulun paloilmamaisimien päivitys	-20 000	-20 000			
Kameravalvontojen ja kulunvalvontojen rakentaminen/uusiminen kunnan kohteissa (Vehkataipaleen koulu, Saimaanharjun päiväkotit ja Saimaanharjun koulu)	-30 000	-30 000			
Merenlahden uimalaiturin uusinta	-15 000	-15 000			
Valaisimien uusimista kunnan kohteissa (Saimaanharjun koulu, Kirkonkylän koulu ja Kirjasto)	-30 000		-30 000		
Jäähdytyksien rakentamista kunnan kohteissa (Saimaanharjun koulun opettajahuone, Kirkonkylän koulun opettajahuone ja Kirjaston lukusali)	-30 000		-30 000		
Kirkonkylän koulu lukitusjärjestelmän uusintaa	-20 000	-20 000			
Vaalikehikot	-10 000		-10 000		
Kaukalo saiskille	-40 000	-40 000			
Pururadan/hiihtoladun kehittäminen	-20 000	-20 000			
Röytyn katto	-30 000	-30 000			
Kirkonkylän hulevesien hallinta ja kosteikon rakentaminen	-20 000	-20 000			
Teknisten palveluiden inv. yhteensä (kustannusarvio-sarake ei sis. kaikkia rivejä ja talousvuosia *)	-25 543 338	-3 568 938	-9 270 000	-10 626 000	-1 475 000
Vesilaitoksen investoinnit					
Vesilaitoksen investoinnit	-120 000	-60 000	-60 000		
Vesilaitoksen inv. yhteensä	-120 000	-60 000	-60 000	0	0
Investointimenot yhteensä	-25 888 530	-3 744 002	-9 435 064	-10 631 064	-1 475 000
Investointitulot					
Kutilan kanava - avustukset	17 000 000	1 700 000	7 650 000	7 650 000	
Pappilanniemen sillan valtion avustus	300 000			300 000	
Yrityspuiston infran rakentaminen JTF rahoitus	541 757	541 757			
Röytyn katon uusinta		15 000			
Saimaanharjun piha-alueen avustukset		100 000			
Investointitulot yhteensä	17 841 757	2 356 757	7 650 000	7 950 000	0
Investointien nettomenot (kustannusarvio-sarake ei sis. kaikkia rivejä ja talousvuosia)	-8 046 773	-1 387 245	-1 785 064	-2 681 064	-1 475 000

8. KONSERNIOSA

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään seuraavat yhteisöt:

Tytäryhtiöt (100 % omistus)

- KOY Taipalsaaren Asunnot
- Taipalsaaren Lämpö Oy

Kuntayhtymät:

- Etelä-Karjalan liitto
- Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä

Lisäksi kunnalla on omistuksia myös muissa yhteisöissä, mutta niiden asema pääsääntöisesti on enintään osakkuusyhteisön (omistus 20–50 %) verran.

Myös Saimaan Kuitu Oy on osakkuusyhteisö.

8.1 Tytäryhtiöiden tavoitteet taloussuunnittelukauden vuosille 2026–2028

KOY Taipalsaaren Asunnot sekä Taipalsaaren Lämpö Oy

Talouden tasapainotustyön edellyttämä vähimmäislinjaus kunnan tytäryhteisöille on ollut jo vuoden 2018 talousarviossa edellytetty tavoite: **Yhtiöiden on selviydyttävä oman liikevaihtonsa turvin ilman kunnan taloudellista tukea.**

Muut yksityiskohtaisemmat tavoitteet on esitetty seuraavilla sivuilla.

Yhtiöissä noudatetaan kunnan konserniohjetta, mikä on uudistettu vuonna 2020. Kuntalain 47 §:n mukaisesti omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Talouden tasapainotustyö edellyttää varmasti myös muita emokunnan linjaamia selviytyksiä yms. mutta ne ovat normaalin omistajaohjauksen toimenpiteiden piirissä.

Konserniyhtiöiden taloudelliset tavoitteet -taulukkoissa toisessa sarakkeessa on esitetty mittarien nykyarvot tilanteessa 31.12.2024. Tavoitearvot neljännessä sarakkeessa ovat taloussuunnittelukauden lopun (tilanne 31.12.2028) tavoitteita. Minimitaloite ja maksimitaloite on esitetty erikseen. Toiminnallisissa ja vaikuttavuuden tavoitteissa on esitetty tavoitearvon nykytila ja tavoitekauden tavoitetasot.

Konserniyhtiöt raportoivat konserniohjeen mukaan säännöllisesti riittävällä laajuudella. Talouden suunnittelukauden 2026–2028 pitkän tähtäimen investointisuunnitelmat (PTS) on sisällytetty tavoitteiden saavuttamisen realiteetteihin suunnittelukauden talousarvioon.

KOY Taipalsaaren asunnot

Taloudelliset tavoitteet

	tilanne 31.12.2024	viitteellinen ohjearvo	tavoite
Vieraan pääoman takaisinmaksuaika	yli 10 vuotta	erinomainen alle 1 vuosi hyvä 1–3 vuotta tydyttävä 3–5 vuotta välttävä 5–10 vuotta heikko yli 10 vuotta	välttävä
Omavaraisuus- %	11 %	erinomainen yli 50 % hyvä 35–50 % tydyttävä 25–35 % välttävä 15–25 % heikko alle 15 %	välttävä
Nettovelkaantumis-%	yli 200 %	erinomainen alle 10 % hyvä 10–60 % tydyttävä 60–120 % välttävä 120–200 % heikko yli 200 %	välttävä
Investoinnit		PTS sekä lakiin tai asetukseen perustuvat pakolliset toimenpiteet korjaushankkeissa.	energiatehokkuus, öljylämmityksen vähentäminen

Toiminnalliset ja vaikuttavuuden tavoitteet

		Tavoite
Käyttöaste	Käyttöasteen pitäminen korkealla	Vähintään 93 %
Vuokrasaatavat	Vuokrasaatavien ennaltaehkäiseminen	vuokrasaatavat < 2 % liikevaihto
Asukaspysyvyys	Asukkaiden alhainen vaihtuvuus asunnottomuuden ehkäisy	Asukasneuvonta, asumisviihtyvyys
Peruskorjaukset/PTS	Kiinteistöjen korjaus ja huoneistokorjaukset	Talousarvion mukaan
Asukasdemokratia kerta/vuosi	Asukastoimikunnan jatkaminen ja tukeminen	asukaskokous

Tulosarviot

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	1 042 721	977 753	1 000 144	1 010 144	1 010 144
Liiketoiminnan kulut	-842 570	-826 764	-835 500	-845 000	-845 000
Liikevoitto	204 151	150 989	164 644	165 144	165 144
Rahoitustuotot ja -kulut	-199 089	-144 866	-163 424	-163 424	-163 424
Tilikauden voitto	22	6 123	1 219	1 720	1 720

Taipalsaaren Lämpö Oy

Taloudelliset tavoitteet

	tilanne 31.12.2024	viitteellinen ohjearvo	tavoite
Vieraan pääoman takaisinmaksuaika	8 vuotta	erinomainen alle 1 vuosi hyvä 1–3 vuotta tydyttävä 3–5 vuotta välttävä 5–10 vuotta heikko yli 10 vuotta	hyvä
Omavaraisuus- %	14,8 %	erinomainen yli 50 % hyvä 35–50 % tydyttävä 25–35 % välttävä 15–25 % heikko alle 15 %	hyvä
Nettovelkaantumis-%	yli 200 %	erinomainen alle 10 % hyvä 10–60 % tydyttävä 60–120 % välttävä 120–200 % heikko yli 200 %	tydyttävä

Toiminnalliset ja vaikuttavuuden tavoitteet

		Tavoite
Käyttöaste	Käyttöasteen pitäminen	+/- 2 %
Peruskorjaukset/ huollot	Verkon korjaukset ja huollot	Talousarvion mukaan
Investoinnit	Investoinnit tehtävä omalla tulorahalla	Talousarvion mukaan
Toimintavarmuus huoltojen osalta	Käyttökatkosten määrän minimoiminen	ennakointi

Tulosarviot

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	1 041 083	1 073 353	1 041 737	1 045 000	1 045 000
Liiketoiminnan kulut	-1 030 794	-1 035 843	-1 013 781	-1 017 000	-1 017 000
Liikevoitto	10 289	37 510	27 956	28 000	28 000
Rahoitustuotot ja -kulut	- 36 951	-35 454	-27 734	-25 734	-25 734
Tilikauden voitto	-22 895	2 055	222	2 266	2 266